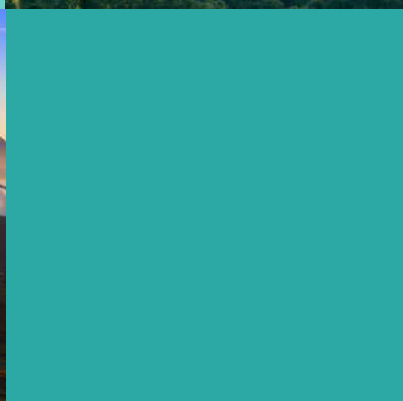
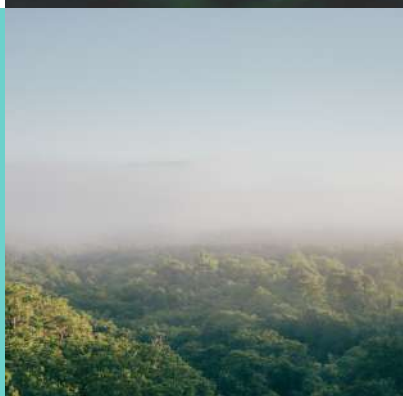

RAPORT ESG

SZANSE I RYZYKA

www.polskiestowarzyszenieesg.pl

Raport został przygotowany przez Polskie Stowarzyszenie ESG we współpracy z Instytutem Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS oraz firmą badawczą Quality Watch.

Spis treści

<u>Wprowadzenie</u>	3
<u>Komentarze Ekspertów</u>	18
<u>ESG w dużych organizacjach. Raport z badania jakościowego</u>	25
Badanie zostało zrealizowane przez zespół badawczy Instytutu Badań Społecznych i Rynkowych IBRiS	
<u>Postrzeganie, znajomość i waga problematyki ESG wśród firm. Raport z badania ilościowego</u>	52
Badanie zostało zrealizowane przez zespół badawczy firmy Quality Watch.	
<u>Dobre praktyki ESG</u>	73

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce Ogólnopolski Raport ESG – Szanse i Ryzyka. To druga edycja badania, które Polskie Stowarzyszenie ESG przeprowadziło wspólnie z Instytutem Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS oraz firmą badawczą Quality Watch. W czwartym kwartale 2023 roku przebadaliśmy prawie 200 podmiotów – dużych organizacji już opracowujących raporty ESG oraz firm zatrudniających od 50 do 500 osób.

Dzisiaj możemy śmiało powiedzieć, że w porównaniu do badania przeprowadzonego rok wcześniej, ESG stało się tematem dużo bardziej powszechnym. Cieszy nas, że dla ponad trzech czwartych firm temat ESG jest już znany. W poprzednim badaniu ponad połowa przedsiębiorstw nie ukrywała, że o ESG nie ma pojęcia.

Co bardzo budujące, ESG nie jest już postrzegane przez biznes tylko jako obowiązek i koszty. W porównaniu z wynikami badań przeprowadzonych w roku 2022, coraz więcej respondentów postrzega ESG jako szansę. W poprzedniej edycji badania wartości te oscyływały przeciętnie wokół 30 proc., teraz jest to już aż 55 proc. Wzrosła też liczba firm,

które opracowały strategię zrównoważonego rozwoju. O ile w 2022 roku takich przedsiębiorstw było zaledwie 20 proc., teraz podobną deklarację złożyło aż 44 proc. uczestników badania.

Wraz ze wzrostem świadomości, jak istotny wpływ ESG będzie miało na biznes, pojawiły się nowe wyzwania. Dzisiaj jedną z największych bolączek jest brak ekspertów. Aż 40 proc. firm ten czynnik wskazuje jako największą barierę we wprowadzaniu strategii ESG. W porównaniu z poprzednim badaniem to wzrost o niemal 100 proc.!

Jeszcze raz dziękujemy zespołom badawczym Instytutu Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS oraz firmy Quality Watch za zaangażowanie w przygotowanie i analizę danych. Dziękujemy również ekspertkom i ekspertom za cenne komentarze opublikowane w Raporcie.

Jednocześnie zachęcamy Państwa do śledzenia aktywności Polskiego Stowarzyszenia ESG. Pozostajemy do Państwa dyspozycji.

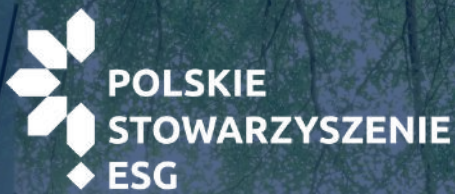
Z pozdrowieniami
Zarząd Polskiego Stowarzyszenia ESG

Joanna Dargiewicz - Rożek
Członkini Zarządu PSE

Marta Biernacka - Miernik
Członkini Zarządu PSE

Wprowadzenie

Ogólnopolski
Raport ESG
“Szanse i ryzyka”

ESG: nowe szanse i stare obawy biznesu

- **Duże firmy wymagają od swoich mniejszych kontrahentów wprowadzenia zasad ESG.**
- **Opracowanie i realizacja strategii ESG jest warunkiem, jaki stawiają firmom również banki i inne instytucje finansujące.**
- **ESG zaczyna być szansą na znalezienie nowych klientów, jak i utrzymanie się w biznesie.**
- **W firmach rosną jednak obawy dotyczące kosztów, jakie niesie za sobą wprowadzenie ESG. Niektórzy szacują, że dostosowanie się do nowych realiów pochłonie nawet 15 proc. przychodów.**
- **Wraz z coraz większą liczbą organizacji opracowujących strategię i raporty ESG, rośnie zapotrzebowanie na ekspertów. Brak profesjonalnych doradców to dzisiaj jedno z największych wyzwań, z jakim mierzy się biznes.**

To najważniejsze wnioski, jakie płyną z drugiej edycji Ogólnopolskiego Raportu ESG – “Szanse i Ryzyka”, opracowanego przez Polskie Stowarzyszenie ESG. Na potrzeby raportu wspólnie z Instytutem Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS i firmą Quality Watch przeprowadziliśmy ankiety i wywiady pogłębione wśród prawie 200 podmiotów – dużych organizacji opracowujących już raporty ESG oraz firm zatrudniających od 50 do 500 pracowników.

ESG to już nie tylko koszty

Najnowsze badania jednoznacznie pokazują, że rośnie na rynku zapotrzebowanie na doradców i audytorów. Coraz więcej firm zna temat ESG, coraz więcej firm pracuje nad strategią, ale do tej pracy potrzebni są ludzie – zarówno wewnątrz firmy, jak i zewnątrzni specjaliści. I dlatego brak kadr jest dzisiaj wskazywany przez biznes jako najbardziej palący problem.

Oczywiście, jeśli mówimy o wyzwaniach związanych z ESG. Rośnie też troska o koszty wprowadzenia tej transformacji. Choć trudno je dokładnie wyliczyć, niektórzy nasi rozmówcy szacują je nawet na 15 proc. przychodów. Firmy boją się też, że stracą zarówno kontrahentów, jak i podwykonawców, jeśli ci nie będą mogli się dostosować do nowych wymagań. Dlatego duże organizacje nie pozostawiają dostawców kontrahentów bez pomocy – oferują im wsparcie i szkolenia.

Wraz z wielkim popytem na pracę doradców, na rynku pojawia się też sporo ofert niedoświadczonych ekspertów. To nowe zjawiska na rynku, których muszą być świadome firmy zabierające się do pracy nad strategią ESG.

Strategia w co drugiej firmie

Druga edycja badania Polskiego Stowarzyszenia ESG pokazuje szybko zmieniające się nastawienie firm do nadchodzących nowych zobowiązań. Nowy obraz płynie zarówno z danych, jak i z wywiadów, które przeprowadziliśmy z firmami z branży budowlanej, przemysłowej, z handlu i usług. Rośnie znajomość terminu, który lepiej lub gorzej zna już 77 proc. ankietowanych firm, a aż 46 proc. uważa, że ESG będzie się rozwijało. Co więcej - dwa razy więcej firm niż w ubiegłym roku (46 proc., skok z 20 proc.) przyznaje się do opracowania strategii ESG. Warto też zwrócić uwagę na następujące dane:

- aż 50 proc. postrzega transformację ESG jako szansę,
- pojęcie kosztów rywalizuje z postrzeganiem nakładów na ESG jako inwestycji, która w niedługiej perspektywie przyniesie: nowych klientów, spore oszczędności, dostęp do finansowania, a także – pozwoli na niewypadnięcie z torów,
- aż 45 proc. firm spodziewa się, że kontrahenci będą od nich wymagać wdrożenia zasad ESG.

Pieniądze na rozwój a ESG

Firmy patrzą na ESG także jako na warunek zdobycia finansowania na rozwój. Wśród 33 proc. przebadanych przedsiębiorstw panuje przekonanie, że będą tego od nich oczekiwały instytucje przyznające granty unijne, 31 proc. wskazuje na oczekiwania inwestorów. Zdaniem osób biorących udział w badaniach przeprowadzonych na potrzeby raportu, wdrożenia zasad ESG oczekują też zlecciodawcy czy oferenci przetargów (19 proc.) jak i zleceniobiorcy (17 proc.); zaskakująco, najrzadziej firmy wskazywały na kredytujące je banki (10 proc.).

Choć raportowanie ESG formalnie będzie najpierw obowiązywało absolutnie największe spółki, w tym giełdowe, pomatu staje się oczywiste, że w tym samym czasie ESG trafi też do wielu mniejszych firm, ponieważ tego będą od nich wymagali kontrahenci, w tym odbiorcy eksportu. Na pewno mogą się tego spodziewać dostawcy na rynek niemiecki, gdzie w obszarze ESG aktywnych jest ponad 90 proc. firm.

Polskie firmy niechętne zmianom

Ekspertki zauważają też, że jeśli chodzi o gotowość do zmian, do badania własnego wpływu na środowisko (E), do przyjrzenia się sprawom socjalnym w firmie (S) czy dobrego zarządzania (G), nadal polska szkoła prowadzenia biznesu różni się od zachodniej. Niestety nie zawsze na korzyść, zwłaszcza, jeśli chodzi o konserwatywne firmy rodzinne. Różnica jest także pomiędzy firmami we władaniu funduszy inwestycyjnych, czy pod kontrolą akcjonariuszy, a pomiędzy rodzinnymi, prywatnymi firmami, które – według obserwacji doradców, są nadal najbardziej niechętne zmianom, tu świadomość znaczenia ESG jest bardzo niska.

- Przedsiębiorcy nie rozumieją, że brak wdrożenia zasad ESG może oznaczać zakończenie współpracy z dużymi firmami. To jest właśnie ta zmiana paradygmatu biznesu – mówi jedna z ekspertek ds. ESG w międzynarodowej firmie.

Choć nadal większość firm (55 proc.) przygotowało strategię samodzielnie, to popyt na pracę doradców jest ogromny. Rosną stawki firm doradczych i specjalistów, ale zdarza się także, że trzeszczy na styku biznesu z consultingiem. Firmy narzekają na wygórowane stawki konsultantów oraz to, że ci dopiero „na nich” zdobywają doświadczenie.

Z raportu wynika, że wyzwaniem jest też zbudowanie odpowiedniego zespołu ESG. Tu pojawia się przekonanie, że bezpieczniej jest szukać osoby z kompetencjami wewnątrz swojej organizacji, niż ściągać z zewnątrz specjalistę z wiedzą teoretyczną. Firmy podkreślają, że do sukcesu nowo powołanych zespołów kluczowa jest bezpośrednia współpraca z zarządem - dobrze, by liderem tego projektu był członek zarządu.

S to największe wyzwanie

Wśród problemów dla każdej z literek E, S i G, branża budowlana wskazuje na ślad węglowy, jako trudny do całkowitego wyeliminowania.

Przemysł pyta z kolei, kto pomoże im sfinansować transformację energetyczną. Ogrom formalności związany z wprowadzeniem procedur, raportów, strategii, czyli praca związana z literką G najmniej stresuje przedstawicieli spółek giełdowych, którzy tę pracę już mają za sobą. Ryzykiem na tym polu są konsekwencje dla biznesu, np. zmniejszenie grona klientów czy podwykonawców, w wyniku wdrożenia określonych zasad współpracy. To może też prowadzić do kurczenia się biznesu i wzrostu kosztów. Jak trafnie zauważył jeden z doradców, strategie są dla instytucji finansowych, klientów interesują ceny produktów. Z obserwacji ekspertów, zewnętrznych i wewnętrznych, wynika, że w polskich spółkach wyzwaniem będzie... realizacja zadań z zakresu S, odpowiadającego za sprawy społeczne. Jeden z doradców stwierdził, że w polskich firmach „leży S, bo zarząd wyliczył, że nakłady na pracownika nie zwracają się na równi z nakładami na efektywność energetyczną”. Paradoksalnie, to właśnie dla obszaru S ryzykiem są długie łańcuchy dostaw - czyli setki kontrahentów, którzy mogą np. korzystać z przymusowej pracy migrantów ekonomicznych.

ESG to już nie tylko koszty i nowe obowiązki. To inwestycja

Koncepcja ESG przestaje być obca przedsiębiorcom. Coraz więcej podmiotów dostrzega w niej korzyści i szanse na rozwój. Bardzo istotna w procesie wdrażania nowych strategii będzie jednak rola doradców zewnętrznych.

Badania wśród przedsiębiorstw, przeprowadzone na zlecenie Polskiego Stowarzyszenia ESG w czwartym kwartale 2023 r. wyraźnie pokazują, że firmy mają coraz większą wiedzę na temat ESG oraz świadomość tego, że bezpośrednio bądź pośrednio wpłynie ono na ich biznes. Nawet, jeżeli nie zostaną objęte obowiązkiem raportowania, to informacji na ten temat będą od nich oczekiwać kontrahenci zobowiązani do badania swoich łańcuchów wartości, inwestorzy czy banki.

Nie dziwi więc fakt, że coraz więcej podmiotów gospodarczych zetknęło się z definicją ESG. Jak pokazują badania, już trzy czwarte przedsiębiorstw deklaruje, że słyszało lub nawet doskonale zna pojęcie ESG. Pod koniec 2022 r. ich odsetek nie przekraczał 50%. Wzrost świadomości ESG widać praktycznie we wszystkich branżach, chociaż - jak wynika z badań - jest on najwolniejszy w sektorze przemysłowym.

Uwagę zwraca również fakt, że prawie połowa ankietowanych menedżerów podkreśla, że ESG będzie się rozwijać, podczas gdy rok wcześniej ten wynik sięgnął 31%.

Respondenci zauważają też, że ESG w ich firmach wiąże się już nie tylko z naciskiem na elementy środowiskowe („E”), ale również społeczne („S”) i korporacyjne („G”). Tym samym - choć jeszcze nie jest to powszechne podejście - coraz częściej dostrzegają potrzebę zmian w kulturze organizacji. Ich liderzy chcą być o krok przed innymi, dostrzegając w tym szansę na wyróżnienie się w branży.

I to właśnie od liderów zmian i dużych podmiotów, które jako pierwsze zostaną objęte obowiązkami raportowania w zakresie ESG, będą uczyć się mniejsze przedsiębiorstwa, często ich dostawcy. Na tę zależność zwraca uwagę dr Mirosław Kachniewski, prezes zarządu Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych:

- Edukacja mniejszych podmiotów nastąpi w dużej mierze poprzez relacje B2B w ramach łańcuchów dostaw - podkreśla.

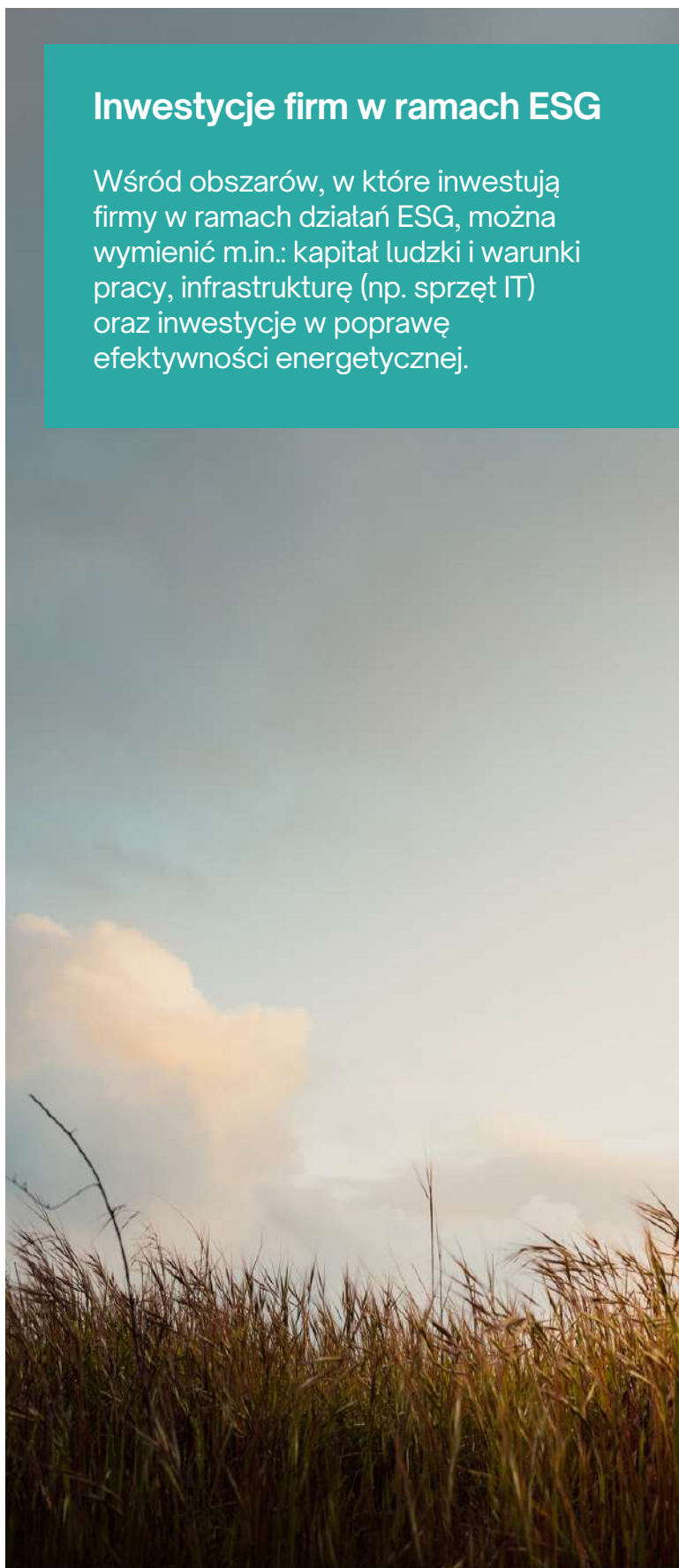
[PRZEJDŹ DO KOMENTARZA EKSPERTA](#) —→

23%

ankietowanych deklaruje, że w ich firmach stosuje się już rozwiązania z zakresu ESG. Kolejne 41% wskazuje, że myśli o ich wprowadzeniu.

Inwestycje firm w ramach ESG

Wśród obszarów, w które inwestują firmy w ramach działań ESG, można wymienić m.in.: kapitał ludzki i warunki pracy, infrastrukturę (np. sprzęt IT) oraz inwestycje w poprawę efektywności energetycznej.

Z kolei dr Aleksandra Stanek-Kowalczyk, partnerka EY, wskazuje, jak ogromną rolę - zwłaszcza w okresie, gdy firmy dopiero oswajają się z pojęciem ESG - mają do odegrania zewnętrzni doradcy. - Nasze doświadczenia pokazują, że często dopiero po pierwszych spotkaniach klienci orientują się, jak szerokim pojęciem jest ESG, że nie chodzi w nim tylko o policzenie śladu węglowego - mówi ekspertka.

[PRZEJDŹ DO KOMENTARZA EKSPERTA](#) →

Chociaż korzyści wynikające z wdrażania rozwiązań z zakresu ESG firmy często określają jako niemierzalne, to ankieterzy potrafili wskazać szereg zalet, które potencjalnie powinny przetożyć się na lepszą organizację pracy i ostatecznie poprawę wyników finansowych. Wśród korzyści wynikających z ESG przedsiębiorcy wymieniają m.in. oszczędność energii, łatwiejszy dostęp do zewnętrznego finansowania, oferowanego przez instytucje finansowe, poprawę relacji z kontrahentami czy wreszcie poprawę wizerunku jako pracodawcy i integrację zespołu.

Współpraca z doradcami

Większość ankietowanych przedsiębiorstw miała już do czynienia z firmami i ekspertami zewnętrznymi, oferującymi usługi doradcze w zakresie ESG. Chociaż oceniają tę współpracę pozytywnie, to jednocześnie wskazują na elementy, które wymagają poprawy. Chodzi m.in. już o sam etap ofertowania usług doradczych - firmy wskazują, że zbyt szeroka paleta proponowanych usług generuje trudność w samodzielnej ocenie własnych potrzeb. Uwagę zwraca ich zdaniem również wysoka cena usług. Z drugiej strony doradcy wskazują, że podmioty, które mają być liderami ESG, powinny rozwijać własne zespoły tak, aby były one zdolne rozumieć język ESG oraz by znały np. podstawowe akty prawne i wskaźniki związane z tą tematyką.

Strategie ESG

Co motywuje firmy i jakie ponoszą koszty?

Większe obciążenie pracą, koszty wynikające z konieczności zatrudnienia nowych pracowników i z wynagrodzeń dla doradców zewnętrznych - to wyzwania, z którymi mierzą się firmy rozwijające obszar ESG. Liczą jednak na to, że ich działania przyniosą wymierne skutki, np. w postaci dostępu do finansowania od kredytodawców bądź inwestorów.

Wraz ze wzrostem świadomości ESG w przedsiębiorstwach rośnie też motywacja do tego, by tworzyć strategie zrównoważonego rozwoju. Podczas gdy jeszcze pod koniec 2022 r. co piąta firma deklarowała posiadanie takiej strategii, to w najnowszej edycji badania odsetek takich podmiotów jest ponad dwukrotnie wyższy.

Ponad połowa respondentów (55%) podkreśla, że w ich firmach strategie ESG zostały stworzone wewnątrz organizacji. Z kolei podmioty, które wspierały się doradcami zewnętrznymi, najczęściej stawiały na firmy doradcze, kancelarie prawne i uczelnie.

Eksperti zwracają jednak uwagę na powody, dla których przedsiębiorstwa decydują się tworzyć, a następnie wdrażać strategie ESG. Pierwszym impulsem są najczęściej regulacje prawne. Ale nie tylko.

Badanie wyraźnie pokazuje, że firmy kierują się również względami finansowymi - spodziewają się bowiem, że realizowanie strategii ESG i jej

Kto odpowiada za ESG w firmach?

Badanie pokazuje, że przedsiębiorstwa, które wdrażają działania ESG, często powierzają realizację zadań zespołom odpowiedzialnym za PR, komunikację i CSR. Wychodzą bowiem z założenia, że kompetencje komunikacyjne są istotne dla wspierania zaangażowania pracowników w budowanie wizerunku organizacji stawiającej na zrównoważony rozwój.

W tym kontekście firmy powinny jednak pamiętać o zasadniczej różnicy pomiędzy CSR a ESG. Polega ona na tym, że drugie pojęcie wiąże się z obowiązkami raportowymi i zarządzaniem ryzykiem w obszarach pracowniczym, środowiskowym czy zarządczym. Dlatego też część podmiotów wychodzi z założenia, że za ESG w organizacji powinny odpowiadać pionierzy audytu wewnętrznego lub compliance.

49%

ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, że w niedalekiej przyszłości współpraca z korporacjami będzie uzależniona od sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i ESG.

raportowanie będzie warunkiem do pozyskania np. kredytu lub środków od inwestorów. Nie można również zapominać o tym, że działania w zakresie zrównoważonego rozwoju mogą w przyszłości zdecydować o pozostaniu firmy w łańcuchach dostaw swoich dotychczasowych kontrahentów.

- Z perspektywy ostatnich lat oceniam, że dla wielu spółek giełdowych oraz nielicznych spoza GPW, kwestia opracowania strategii ESG i wplecenia jej w strategię biznesową przedsiębiorstwa lub całej grupy kapitałowej, wynikała nie tylko z rosnących wymagań raportowania kwestii ESG - podkreśla Małgorzata Szewc, wiceprezeska Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych.

[PRZEJDŹ DO KOMENTARZA EKSPERTA](#) —>

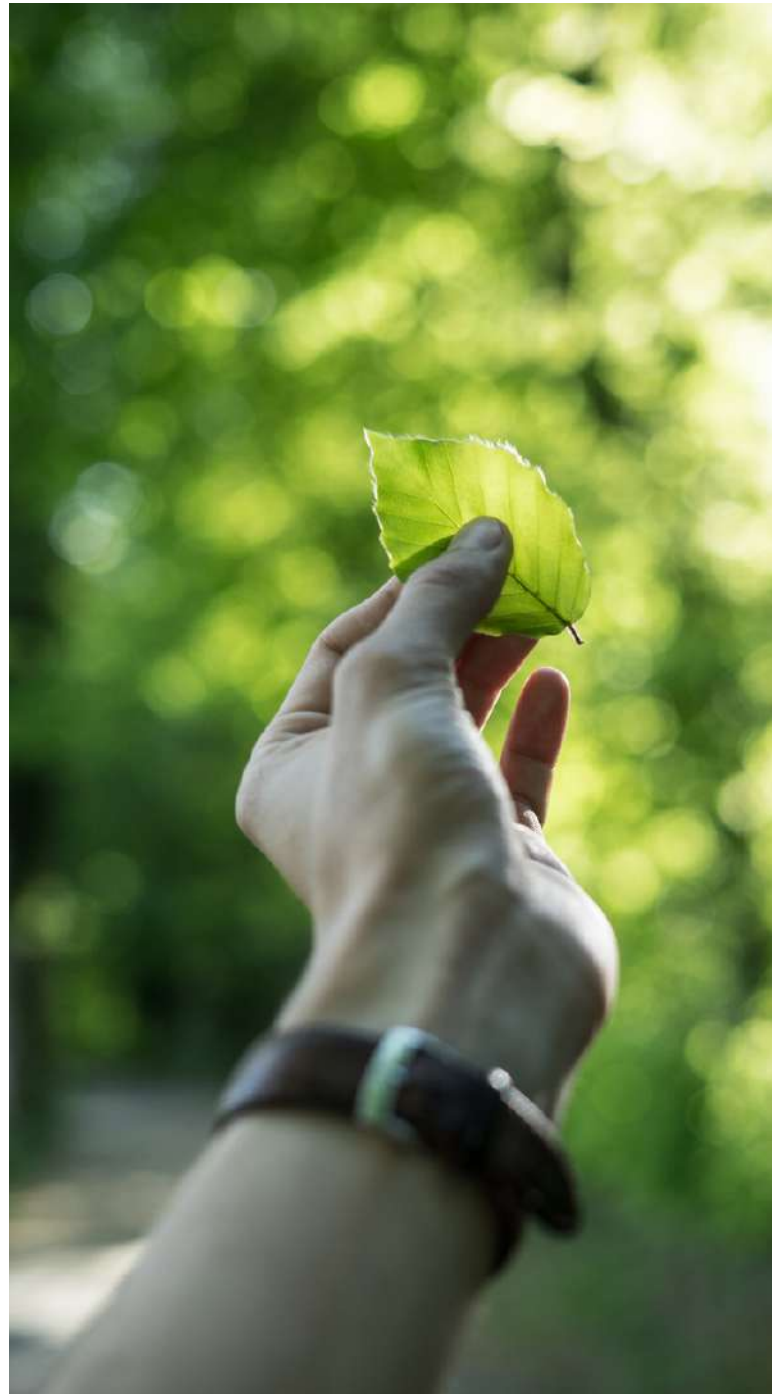
Z kolei dr Anna Partyka-Opiela, Partnerka w kancelarii prawnej Rymarz Zdort Maruta zaznacza, że z czasem kolejne grupy przedsiębiorców będą realizować obowiązki w zakresie ESG. - Motywatorem nie będzie tylko ryzyko kar za brak dostosowania się do przepisów, ale będą to także kwestie związane z pozyskiwaniem finansowania i rozwojem współpracy z kontrahentami - zauważa ekspertka.

[PRZEJDŹ DO KOMENTARZA EKSPERTA](#) —→

Podobnie jak w przypadku szacowania korzyści z wdrożenia ESG, przedsiębiorstwa często nie są w stanie wskazać wymiernych kosztów tych zmian. Wyliczają jednak, że te wiążą się najczęściej z:

- większym obciążeniem pracą menedżerów odpowiedzialnych za nowy obszar, jakim jest ESG,
- koniecznością zatrudnienia nowych pracowników,
- wynagrodzeniami dla doradców zewnętrznych,
- inwestycją w narzędzia do zbierania danych na potrzeby np. obsługi obiegu informacji w łańcuchach dostaw,
- edukacją, szkoleniami itp.

Warto jednak zwrócić uwagę na to, że odsetek firm, które oszacowały już koszty wdrożeń związanych z ESG rośnie: co czwarta firma deklaruje, że posiada już wiedzę o kosztach, podczas gdy pod koniec 2022 r. odsetek takich odpowiedzi wyniósł 18%.

Szkolenia z zakresu ESG

Wyraźnie daje się zauważyć wzrost liczby podmiotów, które poszukują wiedzy na temat ESG i związanych z tym pojęciem obowiązków. Już ponad jedna czwarta przedsiębiorstw deklaruje, że ich pracownicy wzięli udział w szkoleniach, a kolejnych 38% zamierza wziąć w nich udział. Jednocześnie wyraźnie spada odsetek firm, które zapowiadają, że nie wezmą udziału w żadnym szkoleniu na temat ESG - jest ich 16% wobec 45% w poprzedniej edycji badania.

Wyzwania ESG 2024

Które bariery firmy oceniają jako najtrudniejsze?

Brak wiedzy oraz narzędzi do raportowania w ramach łańcuchów dostaw, a także niewystarczająca liczba ekspertów z doświadczeniem we wdrożeniach rozwiązań ESG - to obecnie największe problemy, z którymi mierzą się firmy.

Z badania jasno wynika, że największe obawy przedsiębiorstw w kontekście raportowania niefinansowego budzi konieczność zbierania i przekazywania informacji zgodnie z wymaganiami dyrektywy CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive).

Zgodnie z nią spółki będą miały obowiązek podawania szeregu informacji niefinansowych w zakresie zrównoważonego rozwoju. Chodzi m.in. o oddziaływanie na środowisko czy społeczeństwo, z uwzględnieniem również swoich dostawców. W efekcie przedsiębiorstwa, które nie zostaną objęte nowymi obowiązkami raportowymi, i tak mogą spotkać się z koniecznością przekazywania danych swoim kontrahentom.

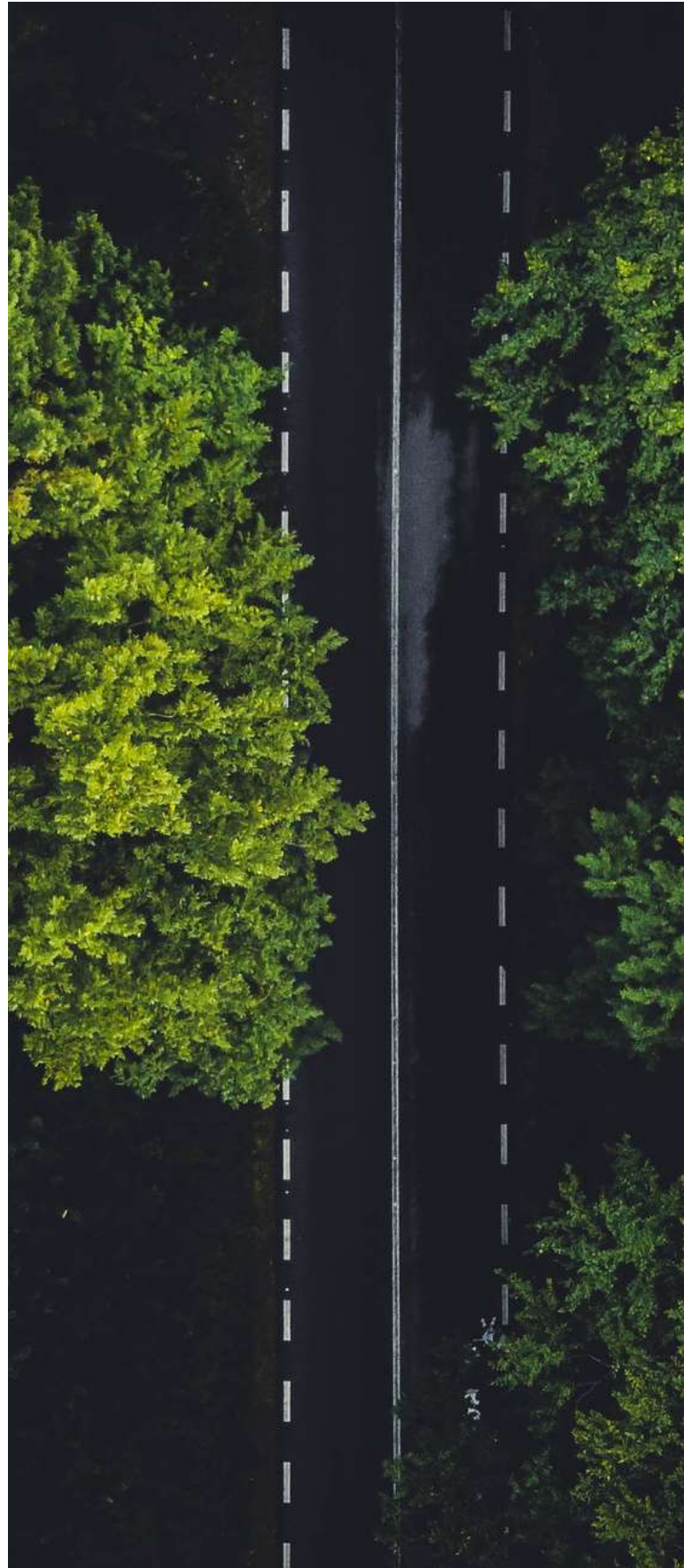
Istotę tego problemu tłumaczy w komentarzu radca prawny kancelarii Sottysiński Kawecki & Szlęzak, Borys D. Sawicki, wskazując jednocześnie, że to firmy raportujące powinny zadbać o odpowiednią edukację swoich kontrahentów, tak aby rozumieli oni cel zbierania informacji, a w razie potrzeby byli gotowi do modyfikacji sposobu prowadzenia działalności. - Brak współpracy lub gotowości do zmian może skutkować nawet zakończeniem relacji biznesowej - zauważa ekspert.

[PRZEJDŹ DO KOMENTARZA EKSPERTA](#) —→

Respondenci zwracają też uwagę na brak narzędzi, z których mogliby korzystać, by sprawnie zbierać informacje od kontrahentów, a następnie je raportować.

Jak wskazuje Dominik Januszewski, Head of Strategic Consulting w JLL, z czasem na rynku pojawią się rozwiązania, które ułatwią przedsiębiorstwom realizację zadań związanych z raportowaniem niefinansowym. - Widzę tu potencjał dla rozwoju aplikacji, które przedsiębiorstwa będą udostępniać swoim dostawcom jako moduły do raportowania niefinansowego - mówi Dominik Januszewski.

[PRZEJDŹ DO KOMENTARZA EKSPERTA](#) —→

45%

respondentów przyznaje, że reprezentowane przez nich firmy spotkały się już z wymogiem przedstawienia kontrahentom sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju. Najczęściej miało to miejsce podczas wnioskowania o różnego rodzaju finansowanie, np. unijne granty, dofinansowania ze środków publicznych.

Wdrażanie ESG a zasoby ludzkie

Przedsiębiorstwa, które wdrażają bądź przygotowują się do implementacji rozwiązań z zakresu ESG, wskazują, że sporym wyzwaniem pozostaje dla nich brak dostępu do odpowiednio przeszkolonych i doświadczonych kadr. Aż jedna trzecia firm ocenia, że barierą w rozwoju ESG są zasoby ludzkie. Z kolei 40% ankietowanych jako barierę określa „dostęp do ekspertów / doradców od ESG”.

Co istotne, problem się nasila. Jeszcze pod koniec 2022 r. na zasoby ludzkie jako barierę wskazywała co czwarta firma, a na utrudniony dostęp do doradców - co piąta.

Oto pięć wiodących tematów w zakresie ESG, wg raportu Polskiego Stowarzyszenia ESG

1. Raportowanie w ramach łańcuchów dostaw

Zagadnienie budzi szereg wątpliwości i pytań natury prawnej i praktycznej. Od tego, jakie narzędzia zostaną w tym zakresie wypracowane, zależy przyszłość współpracy podmiotów raportujących ze swoimi kontrahentami.

2. Brak specjalistów

To problem, na który zwracają uwagę zarówno firmy poszukujące ekspertów od poszczególnych obszarów ESG, jak również przedstawiciele firm doradczych. Rynek musi wyszkolić pracowników, którzy zagospodarują tematykę zrównoważonego rozwoju.

3. Współpraca z doradcami

Sprawną transformacją przedsiębiorstwa w obszarze ESG wymaga wsparcia ze strony firm doradczych. O ile spółki mają dobre doświadczenia w tym obszarze, to warto dyskutować o modelach współpracy i zakresie oferowanych usług.

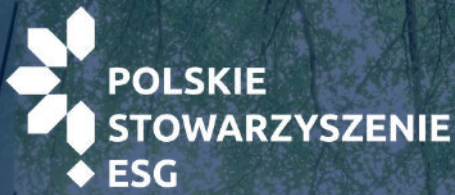
4. Zmiana nastawienia do ESG

Coraz więcej firm dopatruje się w nowych przepisach raczej szans niż wyłącznie obowiązków i zagrożeń. To dobry znak. Warto jednak pamiętać, jak ogromną rolę odegra edukacja rynku, zwłaszcza małych i średnich podmiotów.

5. Korzyści z ESG

Skoro coraz więcej firm dostrzega w ESG nowe szanse, będą szukać wymiernych korzyści z opracowania i wdrażania strategii zrównoważonego rozwoju. Może to zachęcić je do nowych inwestycji, poszukiwania nowych kontrahentów i optymalizacji kosztów po weryfikacji dotychczasowych działań biznesowych.

Komentarze ekspertów

Ogólnopolski
Raport ESG
“Szanse i ryzyka”

dr Mirosław Kachniewski
Prezes Zarządu

Edukacja mniejszych podmiotów nastąpi w dużej mierze poprzez relacje B2B w ramach łańcuchów dostaw

Łańcuch dostaw w kontekście wymagań CSRD to obecnie największe wyzwanie dla przedsiębiorstw, które mają doświadczenie we wdrażaniu idei ESG i raportowaniu niefinansowym - ta diagnoza zawarta w badaniu jest słuszna.

Kwestie łańcuchów dostaw, a szerzej łańcuchów wartości, będą kluczowym wyzwaniem dla wszystkich podmiotów gospodarczych, nie tylko tych bezpośrednio objętych raportowaniem ESG. Kiedy w dyrektywie CSRD (i ESRS) określono wymogi dotyczące raportowania o łańcuchu wartości, w tym szczególnie o łańcuchu dostaw, było dla mnie oczywiste, że niezależnie od zakresu spółek objętych nowymi wymogami sprawozdawczymi, to poprzez właśnie łańcuch dostaw nawet najmniejsze podmioty gospodarcze staną przed pytaniem: jak podchodzimy do kwestii ESG?

Nawet mniejsze firmy prędzej czy później (kiedy minie trzyletni okres przejściowy umożliwiający niepełne raportowanie danych z łańcucha wartości) będą musiały się zastanowić: czy mamy ryzyko, że duży odbiorca naszych produktów/usług od nas się odwróci i wypadniemy z jego łańcucha dostaw, bo nie będziemy spełniać jego wymogów w kwestiach ESG, a co za tym idzie nie będziemy w stanie przekazywać mu pozytywnych danych w obszarach ESG?

Jako SEG poprzez webinary intensywnie edukujemy głównie emitentów w zakresie

raportowania ESG, ale edukacja mniejszych podmiotów nastąpi w dużej mierze poprzez relacje B2B w ramach łańcuchów dostaw.

Najważniejszy cel w sprawozdawczości ESG zostanie osiągnięty właśnie poprzez konieczność bardziej przejrzystego ujawniania danych o łańcuchach dostaw, bo to doprowadzi w efekcie do rzeczywistych zmian w działalności większości podmiotów gospodarczych. Oczywiście to się nie stanie z dnia na dzień, ten proces będzie trwał latami, ale kierunek jest właściwy - prowadzenie działalności gospodarczej w sposób zrównoważony i stały wzrost tzw. zrównoważonych inwestycji.

Doradcy powinni tłumaczyć klientom, jakie konkretne zadania w zakresie ESG mają realizować

dr Aleksandra Stanek - Kowalczyk
Partnerka

Istotnym wyzwaniem dla rynku w zakresie ESG jest - mówiąc wprost - brak praktycznej wiedzy na temat tego, jak realizować nowe obowiązki. Firmy mają problem ze znalezieniem ekspertów od tych zagadnień, zwłaszcza jeżeli oczekują, że zatrudniani specjaliści będą mieli doświadczenie w konkretnej branży.

A właśnie zrozumienie danego sektora rynku i firmy w połączeniu z praktyczną wiedzą na temat zagadnień ESG są kluczowe, by tworzyć profesjonalne strategie i raporty.

Dodatkowym problemem dla przedsiębiorstw jest fakt, że wiele z nich już niedługo będzie musiało stworzyć raporty ESG po raz pierwszy, a tymczasem nie mają żadnego punktu odniesienia, jak to robić.

W obecnym badaniu zwraca uwagę wysoki odsetek odpowiedzi (66%) firm, które deklarują, że wdrożenie zasad ESG to ich samodzielna decyzja. Warto jednak zwrócić uwagę, że wśród dostępnych odpowiedzi nie było wymagań regulacyjnych – sądzę że to ten czynnik jest ukryty w wielu przypadkach pod samodzielną decyzją, która jednak wynika ze świadomości konieczności przygotowania się do nowych obowiązków.

Dlatego też sami regulatorzy powinni pamiętać o tym, by nie „wylać dziecka z kąpielą” - przedsiębiorcy powinni być przekonani o tym, że strategie i raportowanie ESG mają znacznie

większy sens i cel biznesowy, a nie są wyłącznie kolejnym obowiązkiem, który należy zrealizować w zakresie niezbędnego minimum.

Istotna w tym temacie będzie również rola doradców zewnętrznych. W sytuacji, gdy firmy mają problem ze znalezieniem ekspertów do zespołów wewnętrznych, to właśnie doradcy powinni tłumaczyć klientom, jakie konkretne zadania w zakresie ESG mają realizować.

Nasze doświadczenia pokazują, że często dopiero po pierwszych spotkaniach klienci orientują się, jak szerokim pojęciem jest ESG, że nie chodzi w nim tylko o policzenie śladu węglowego. Często okazuje się też, że firma już realizuje wiele zadań chociażby w zakresie polityki wobec pracowników lub ładu korporacyjnego i dostosowanie się do nowych przepisów nie będzie tak skomplikowane, jak mogło się początkowo wydawać.

Małgorzata Szewc
Wiceprezesa

Spółki skuteczne w realizacji strategicznych celów ESG mają większe szanse na zainteresowanie ze strony inwestorów

Catkowicie zgadzam się z zawartym w raporcie wnioskiem, że świadomość potrzeby sformułowania strategii ESG jest wysoka w dużych przedsiębiorstwach, a co więcej, rośnie.

Obserwujemy, że coraz więcej spółek nie zaczyna już tematu ESG od pytania: „To co my będziemy raportować pod nową dyrektywą CSRD?”, tylko od pytania: „Czy mamy dobrze ułożoną i udokumentowaną strategię ESG i czy jest zgodna z naszą strategią biznesową?”.

Z perspektywy ostatnich lat oceniam, że dla wielu spółek giełdowych oraz nielicznych spoza GPW kwestia opracowania strategii ESG i wplecenia jej w strategię biznesową przedsiębiorstwa lub całej grupy kapitałowej wynika nie tylko z rosnących wymagań raportowania kwestii ESG.

Część spółek od dawna była świadoma, że kwestie ESG stają się często równie ważne dla (potencjalnych) inwestorów co same dane finansowe. A nawet idąc jeszcze dalej, spółki najbardziej świadome w kwestiach ESG wiedziały, że ryzyka środowiskowe, w tym klimatyczne, pracownicze i społeczne oraz zarządcze mogą się przekładać wprost na wyniki finansowe.

A to już interesuje każdego inwestora.

Stale rośnie też świadomość po stronie inwestorów, którzy zaczynają patrzeć głębiej

niż tylko na zewnętrzne skutki działalności spółek będących w ich portfelu inwestycyjnym i analizują, jak zarządy i rady nadzorcze tych spółek podchodzą do kwestii ESG, jak identyfikują i zarządzają ryzykami ESG oraz czy wyznaczają ambitne, ale realne cele ESG do osiągnięcia w określonym czasie.

Spółki skuteczne w realizacji strategicznych celów ESG - np. dekarbonizacyjnych - mają większe szanse na zainteresowanie ze strony inwestorów.

Ochrona sygnalistów leży w interesie firm, ich pracowników i partnerów biznesowych

dr Anna Partyka - Opiela
Partnerka

Wyraźnie widać, że w kwestiach związanych z ESG firmy stawiały do tej pory przede wszystkim na „E”, a więc kwestie środowiskowe. Spodziewam się jednak, że również „S” (Social) i „G” (Governance) zaczną nabierać coraz większego znaczenia, a przedsiębiorstwa dostrzegą w ESG coś więcej niż tylko obowiązki związane z raportowaniem.

Prawidłowo wdrożenie ESG często wymaga bowiem zmiany całej kultury organizacyjnej firmy i zrozumienia tego, że to pojęcie jako całość jest skoncentrowane na człowieku i jego prawach, w tym m.in. prawie do życia i oddychania czystym powietrzem.

Dobrym krokiem w kierunku wspierania ładu korporacyjnego w biznesie byłoby przyjęcie w Polsce ustawy regulującej sytuację sygnalistów. Może to nastąpić jeszcze w tym roku. Jednak poza wdrożeniem przepisów w zakresie ich ochrony niezbędna jest również edukacja, by wreszcie przestać traktować działania sygnalistów jako donosicielstwo. Wszyscy powinniśmy zrozumieć, że ochrona sygnalistów leży w interesie firm, ich pracowników i partnerów biznesowych.

Edukacja jest również potrzebna w zakresie tłumaczenia przedsiębiorcom, jak mają weryfikować swoich dostawców i w rezultacie opracowywać raporty na temat łańcuchów dostaw. To duże wyzwanie, bo firmy wciąż nie dostały narzędzi, by ten obowiązek realizować.

W praktyce ta edukacja sprowadzi się zapewne do tego, że duże podmioty rynkowe będą edukować mniejszych graczy (często swoich dostawców). Tematem działań edukacyjnych będzie przede wszystkim gromadzenie i przekazywanie danych.

Chociaż wśród przedsiębiorców jest widoczny opór przed wprowadzaniem kolejnych regulacji, to ich kolejne grupy będą stopniowo realizować nowe obowiązki w zakresie ESG. Motywatorem nie będzie tylko ryzyko kar za brak dostosowania się do przepisów, ale będą to także kwestie związane z pozyskiwaniem finansowania i rozwojem współpracy z kontrahentami.

Borys D. Sawicki
Radca Prawny

Potrzebne są narzędzia prawne, by zabezpieczyć interesy stron wymieniających się informacjami w ramach łańcuchów wartości

Kwestia badania łańcuchów wartości i raportowania w tym zakresie może być dla części firm problematyczna nie tylko ze względu na wskazywany w badaniu brak narzędzi, by sprawnie realizować to zadanie.

Pierwszym wyzwaniem może okazać się niechęć niektórych dostawców do tego, by w ogóle odpowiadać na pytania dotyczące ich działalności oraz ich kontrahentów. Zazwyczaj jest bowiem tak, że przedsiębiorcy, którzy ze sobą współpracują, dostarczają sobie produkty lub usługi, rozliczają się, ale nie wymieniają ze sobą szczegółowych informacji dotyczących sposobu prowadzenia działalności, relacji biznesowych lub własnych pracowników.

Tymczasem nowe regulacje dotyczące sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju zakładają pozyskiwanie od innych uczestników łańcucha wartości informacji dotyczących wpływu tych uczestników oraz ich kontrahentów m.in. na środowisko lub pracowników / współpracowników.

Przykładowo, przedsiębiorca raportujący może oczekiwać od swojego kontrahenta (dostawcy podproduktów) informacji, czy pozostałości po środkach, których używa do farbowania tkanin, nie trafiają do rzeki. Albo czy pracownicy produkujący te tkaniny nie są przeciążeni pracą (nie pracują zbyt wiele godzin) i czy wykonują zadania w odpowiednich (niezagrożających życiu) warunkach.

To - rzecz jasna - ważne pytania, ale należy spodziewać się, że czasami będą budzić opór po stronie adresatów. W efekcie firmy raportujące powinny zadbać o odpowiednią edukację swoich kontrahentów, tak aby rozumieli oni cel zbierania

informacji, a w razie potrzeby byli gotowi do modyfikacji sposobu prowadzenia działalności; brak współpracy lub gotowości do zmian może skutkować nawet zakończeniem współpracy.

Druga sprawa to narzędzia prawne, które będzie trzeba stosować, by zabezpieczyć interesy stron wymieniających się informacjami. Dostawcy mogą mieć obawy o to, że ujawnione przez nich dane skłonią pozyskujące je przedsiębiorstwa do tego, by np. rozpocząć rozmowy o współpracy bezpośrednio z ich podwykonawcami lub kontrahentami. Takie ryzyko należy oprzyrządownić prawnie, stosując zakazy nawiązywania bezpośredniego kontaktu z klientami czy kontrahentami, o których przedsiębiorca pozyska informacje, pod groźbą kary umownej.

Czas pokaże, jakie rozwiązania zostaną wypracowane w tym zakresie w praktyce rynkowej. Warto zwrócić uwagę, że w przygotowaniu jest również standard dobrowolnego raportowania dla małych i średnich przedsiębiorstw nienotowanych na giełdzie. Taki dobrowolny raport może znacząco ułatwić współpracę z podmiotami wypełniającymi obowiązki raportowe – zamiast odpowiadać na pytania przesyłane przez kontrahentów przedsiębiorca będzie mógł im po prostu przekazać przygotowany przez siebie raport.

Dominik Januszewski
Head of Strategic Consulting

Koncepcja ESG zakłada współpracę w całym łańcuchu budowy wartości

ESG to zmiana paradygmatów prowadzenia działalności biznesowej. Rentowność pozostaje głównym celem, natomiast metody zarządzania ulegną zmianie. Liderem zmian będą firmy, które zrozumieją, że to się może opłacać.

Że ESG nie sprowadza się wyłącznie do obowiązków związanych z raportowaniem czy tworzeniem nowych strategii i dokumentów, ale można z niego wyciągnąć konkretne korzyści dla swojego biznesu.

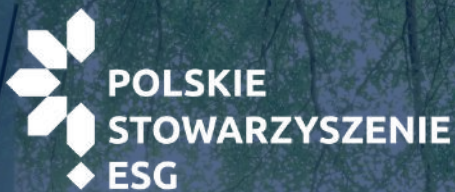
Taki potencjał istnieje chociażby w trójkącie: producent - finansujący - klient. Obecnie na rynku poszczególni uczestnicy tego trójkąta skupiają się głównie na własnych korzyściach, bez szczególnego zwracania uwagi na pozostałych. Tymczasem ESG skłania wszystkich do zmiany takiego podejścia i szukania maksymalizacji zysków we współdziałaniu.

Jeżeli bowiem spojrzymy na ESG szerzej niż tylko jak na nowe obowiązki, to okaże się, że ta koncepcja zakłada właśnie współpracę w całym łańcuchu budowy wartości, uwzględniając nie tylko dostawców podzespołów do produkcji, ale również dostawców kapitału, pracowników i klientów.

Warto również pamiętać o tym, że także sam obowiązek badania łańcuchów dostaw i raportowania emisyjności w zakresie 3, skłoni firmy do przemyślenia swoich strategii

i np. szukania możliwości zwiększenia efektywności współpracy z dostawcami czy optymalizacji kosztów.

Sama analiza łańcuchów dostaw, wskazywana w badaniu jako duże wyzwanie dla firm, może okazać się prosta, jeżeli wypracują one skuteczne narzędzia do zbierania danych. Widzę tu potencjał dla rozwoju aplikacji, które przedsiębiorstwa będą udostępniać swoim dostawcom jako moduły do raportowania niefinansowego. Podobne narzędzia już doskonale sprawdzają się w raportowaniu finansowym i są udostępniane chociażby przez banki.

ESG w dużych organizacjach

Raport z badania jakościowego

**Badanie zostało zrealizowane przez zespół badawczy
Instytutu Badań Społecznych i Rynkowych IBRiS**

Ogólnopolski Raport ESG “Szanse i ryzyka”

Informacje o badaniu

W badaniu wzięli udział przedstawiciele następujących firm:

Wprowadzenie

Opis badania

Zidentyfikowane w badaniu trendy i mapy (korzyści i koszty, szanse i wyzwania) są wynikiem analizy nie tylko doświadczeń badanych, w tym liderów ESG w przedsiębiorstwach zaproszonych do udziału w badaniu i ekspertów-doradców specjalizujących się w tym obszarze, ale również ich obserwacji rynkowych, subiektywnego wnioskowania i dokonywania ocen. Ideą przewodnią analizy było przedstawienie realiów i wizji najbliższej przyszłości związanych z ESG poprzez zebranie dopełniających się wzajemnie perspektyw zarówno liderów ESG w przedsiębiorstwach raportujących, jak i ekspertów – doradców w tym obszarze.

Warto podkreślić, że wszystkie badane podmioty miały już doświadczenia we wdrażaniu ESG i raportowaniu, niezależnie od tego, czy podlegały temu obowiązkowi. To może oznaczać, że poziom zaawansowania wdrażania ESG przedstawiony w raporcie może być wyższy niż w przedsiębiorstwach tego typu działających na polskim rynku.

Należy jednak podkreślić wartość wyników badania nie tylko w kontekście poznawczym, ale również jako inspiracji i podstawy konstruktywnej refleksji o tym, jak uczynić z ESG realną szansę na sukces w wymiarze biznesowym.

Cele badania:

1. Aktualizacja trendów w podejściu firm do ESG
3. Studium percepcji korzyści i kosztów związanych z wdrażaniem ESG – stworzenie mapy korzyści i kosztów po stronie przedsiębiorców
4. Studium szans i wyzwań związanych z ESG w najbliższych latach – stworzenie mapy szans i wyzwań dla przedsiębiorstw oraz potencjalnych obszarów ryzyka
5. Eksploracja doświadczeń, potrzeb i oczekiwań związanych z relacją: doradca ESG / audytor zewnętrzny a osoby odpowiedzialne za obszar ESG w przedsiębiorstwie

Metodologia

Z respondentami przeprowadzono pogłębione wywiady online (indywidualne lub z parą respondentów reprezentujących dane przedsiębiorstwo). Badanie składało się z 14 pogłębionych wywiadów online (ZOOM lub TM), w tym z 12 wywiadów indywidualnych i 2 diad (wywiady z parą respondentów).

Respondentami były osoby odpowiedzialne za obszar ESG w przedsiębiorstwie (w przypadku diad również osoby współodpowiedzialne) oraz doradcy i audytorzy reprezentujący firmy tzw. “wielkiej piątki”.

CZĘŚĆ 1: KOSZTY I RYZYKA

Koszty

Koszty wdrażania ESG cały czas stanowią centralny obszar zainteresowania biznesu. W badaniu koszty zostały podzielone na wymierne (łatwe do zmierzenia, m.in. wydatki na nowe inwestycje, transformacja energetyczna, etc.) i niewymierne, które towarzyszą adaptacji i wdrażaniu strategii ESG.

To podejście pozwala na pełniejsze zrozumienie kompleksowości kwestii finansowych związanych z implementacją strategii ESG w organizacji oraz przygotowanie się do efektywnego zarządzania kosztami w tym kontekście.

KOSZTY	NIWYMIERNE	<ul style="list-style-type: none"> • Dodatkowe obciążenie pracą / konieczność zaangażowania managerów innych jednostek w organizacji • Kontrola w łańcuchu wartości • Szkolenie / wdrażanie nowych pracowników w zespole ESG • Edukacja: ciągła, wymagająca modyfikacji w zależności do nowych regulacji (Zarząd, pracownicy, łańcuch dostaw)
	WYMIERNE	<ul style="list-style-type: none"> • Innowacyjne rozwiązania w zakresie E • Doradcy zewnętrzni i audytorzy • Narzędzia / systemy do zbierania danych • Budowanie / powiększanie zespołu ESG – nowe zatrudnienia

Koszty związane z ESG to temat wysoce rezonujący i angażujący w przedsiębiorstwie. To często główny hamulec zmian wyznaczanych przez ESG.

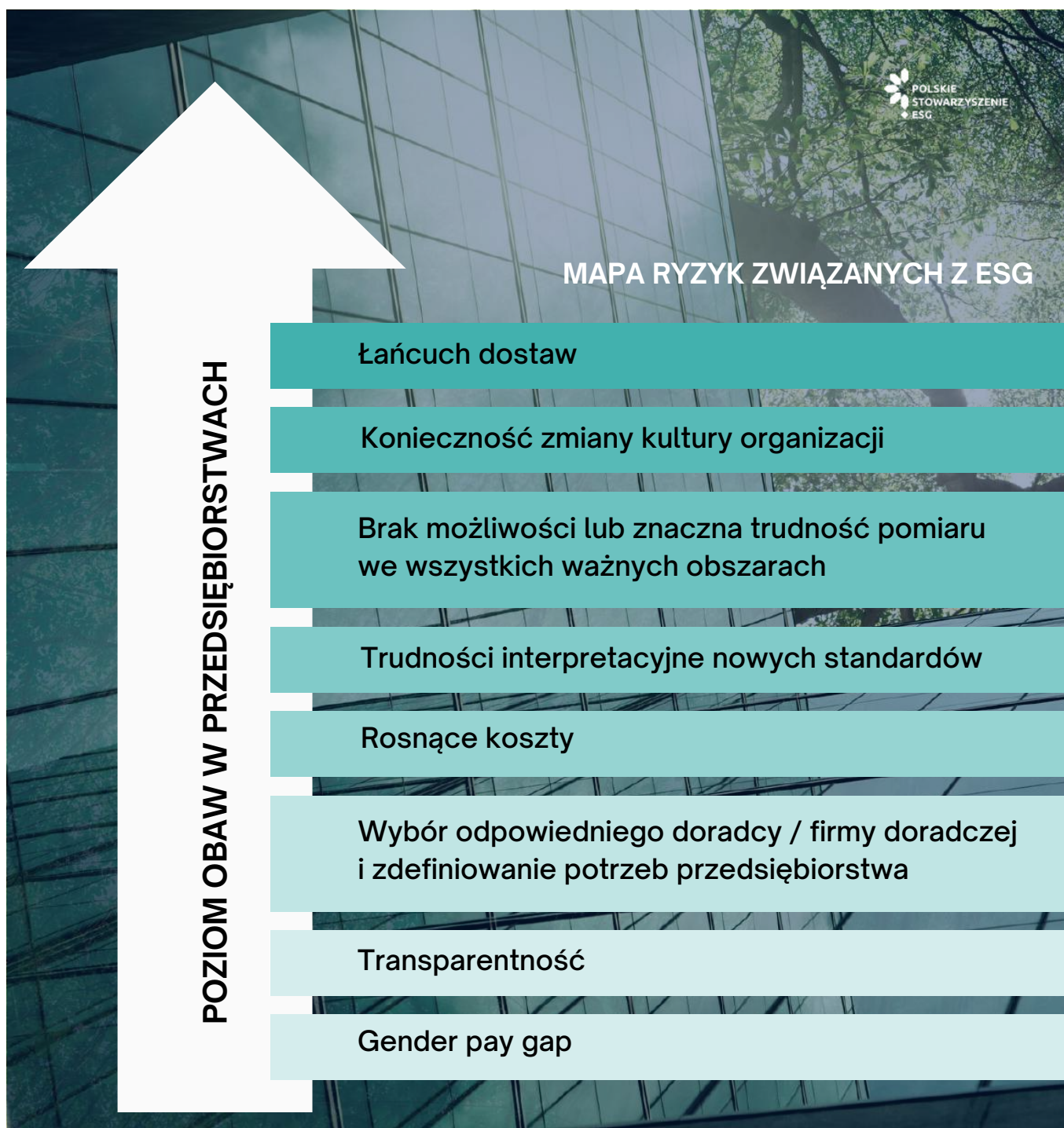
Zdaniem wielu badanych, w przestrzeni publicznej dużo się mówi o wysokich kosztach wymiernych ESG, w bezpośredni sposób wpływających na kondycję przedsiębiorstwa. **Koszty niewymierne, którymi obciążone są**

osoby zaangażowane w obszar ESG są często pomijane albo niedoceniane.

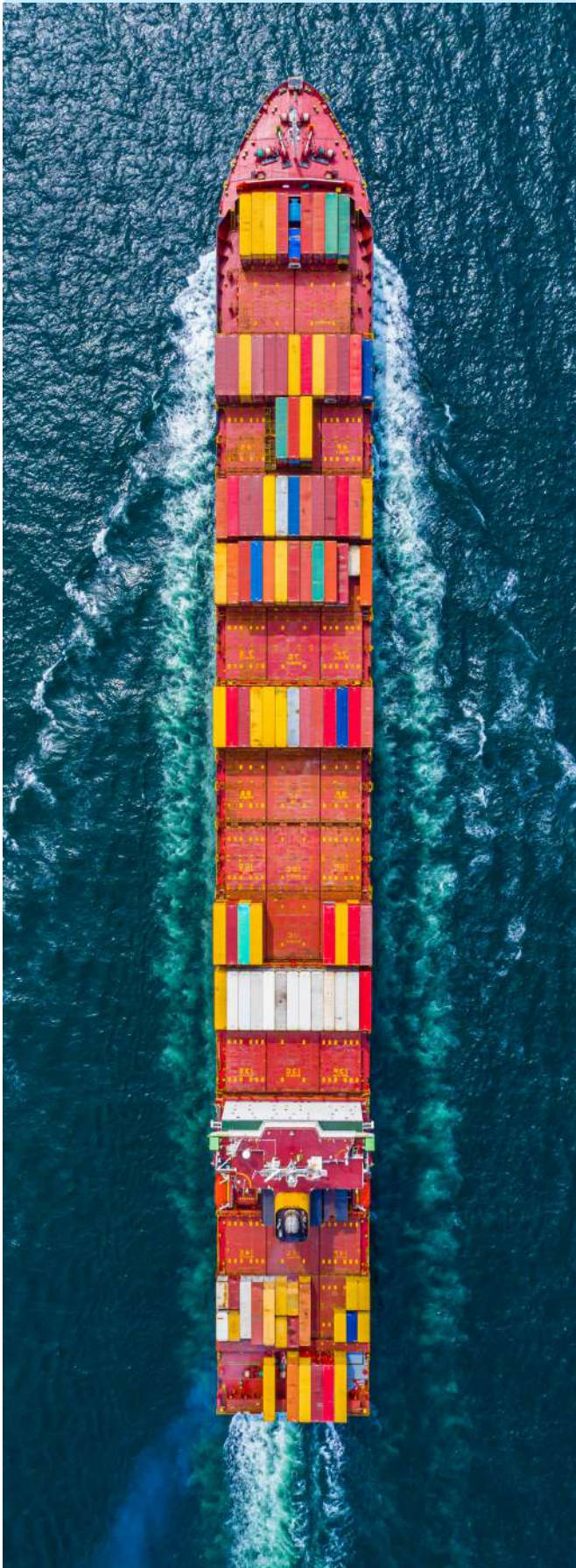
Brak świadomości w organizacji, że ESG to nowe szanse i możliwości, powoduje, że temat wysokich kosztów staje się wiodący w narracji. Dotyczy to zarówno zarządu - „business is first” - jak i managerów niższego szczebla, którzy nie rozumieją sensu gromadzenia trudnych do zbierania, wieloźródłowych danych. Traktują ESG jako obciążenie, a niektórzy nazywają je wręcz “złem koniecznym”.

Ryzyka

Osoby, które wzięły udział w badaniu zapytaliśmy o ryzyka jakie mogą zdefiniować w kontekście ESG. Poprosiliśmy ich o wskazanie ich w kolejności od największego do najmniejszego – zarówno w kontekście wyzwań dotyczących organizacji, jak i zasobów ludzkich.

Na kolejnych stronach raportu znajduje się rozwinięcie wybranych ryzyk wraz z komentarzami respondentów badania.

Łańcuch wartości

Łańcuch dostaw w kontekście wymagań CSRD to obecnie największe wyzwanie dla przedsiębiorstw, które mają doświadczenie we wdrażaniu i raportowaniu ESG.

Respondenci wskazali, że problemy z łańcuchem wartości w kontekście nowych wymagań mają ścisły związek z:

- niską świadomością w zakresie ESG i jego znaczenia wśród dostawców, szczególnie tych małych
- brakiem narzędzi do pomiaru w każdym z obszarów E, S i G
- specyfiką rynku dostawców (dotyczy wąskich rynków, specjalistycznych produktów)

Wybrane komentarze respondentów:

Nasz łańcuch dostaw jest bardzo skomplikowany. W sumie to ponad 850 podmiotów. Dotarcie do nich i sprawdzenie tych informacji pod kątem przestrzegania chociażby podstawowych praw człowieka, plus ich weryfikacja to bardzo trudne zadanie. Nie zrobimy tego w jeden rok.

Audytujemy firmy zewnętrzne pośredniczące w zatrudnianiu pracowników przede wszystkim pod kątem praw człowieka. Rozmawiamy z tymi ludźmi. To nie są tylko wizyty w firmach i oglądanie dokumentów, ale wywiady z pracownikami. Niestety ten temat nie wygląda najlepiej.

Respondenci wskazali, że samo określanie wskaźników i zbieranie danych w organizacji wydaje się nie być poważnym problemem.

Jednak barierą będzie gromadzenie informacji od dostawców (łańcuchy wartości), szczególnie w obszarach E i S.

Wybrane komentarze respondentów:

”

Istnieje obawa, że firmy na potrzeby nowych wymogów będą szukały jedynie „podkładki”, aby w papierach wszystko się zgadzało. Na przykład, aby udowodnić, że przedsiębiorstwo dąży do wyrównania zatrudnienia pomiędzy kobietami a mężczyznami, zostanie opublikowane ogłoszenie na stanowisko kierowcy, gdzie z góry wiadomo, że jest niewiele kobiet posiadających kwalifikacje na zawodowego kierowcę. Firma będzie miała dowód, że podjęła odpowiednie starania, ale to sytuacja rynkowa nie pozwoliła na realizację założeń.

”

Największym wyzwaniem będą łańcuchy wartości. Do tej pory weryfikowaliśmy tylko pierwszy poziom naszych zewnętrznych dostawców. Nie musieliśmy wchodzić w cały łańcuch wartości. Nowe przepisy będą nas zobowiązywały do sprawdzania również, czy produkt, który kupiliśmy, został wyprodukowany z poszanowaniem praw człowieka. To będzie bardzo trudne.

”

Na chwilę obecną wręcz nierealne wydaje się liczenie zakresu trzeciego CO₂. Nie ma po prostu na rynku narzędzi, aby zrobić to w sposób wiarygodny i w miarę prosty. Nasi dostawcy nie zbierają na razie takich danych, więc nie jesteśmy w stanie ich pozyskać. I to jest takie błędne koło, choć wydaje mi się, że to jest kwestia czasu i transformacji, żeby mniejsze jednostki zaczęły te informacje gromadzić.

Brak możliwości spełnienia wymogów CSRD przez dostawców, niezależnie od przyczyny, może spowodować, że przedsiębiorstwo, które jest niejako zmuszone korzystać z ich usług, może znaleźć się w krytycznej sytuacji, z uwagi na:

- brak możliwości zaspokojenia potrzeb (np. brak wystarczającej ilości jajek ekologicznych w Polsce niezbędnej do zaspokojenia potrzeb wielu dużych sieci sklepów - w ramach konieczności zapewnienia konsumentom produktu wyprodukowanego zgodnie z nowymi wymaganiami)
- ryzyko wzrostu kosztów wynikających z podjęcia współpracy z „droższymi dostawcami” spełniającymi nowe kryteria.

Konieczność redukcji puli dostawców wskutek niespełnienia wymogów CSRD jest szczególnym problemem w przypadku ograniczonej ich dostępności.

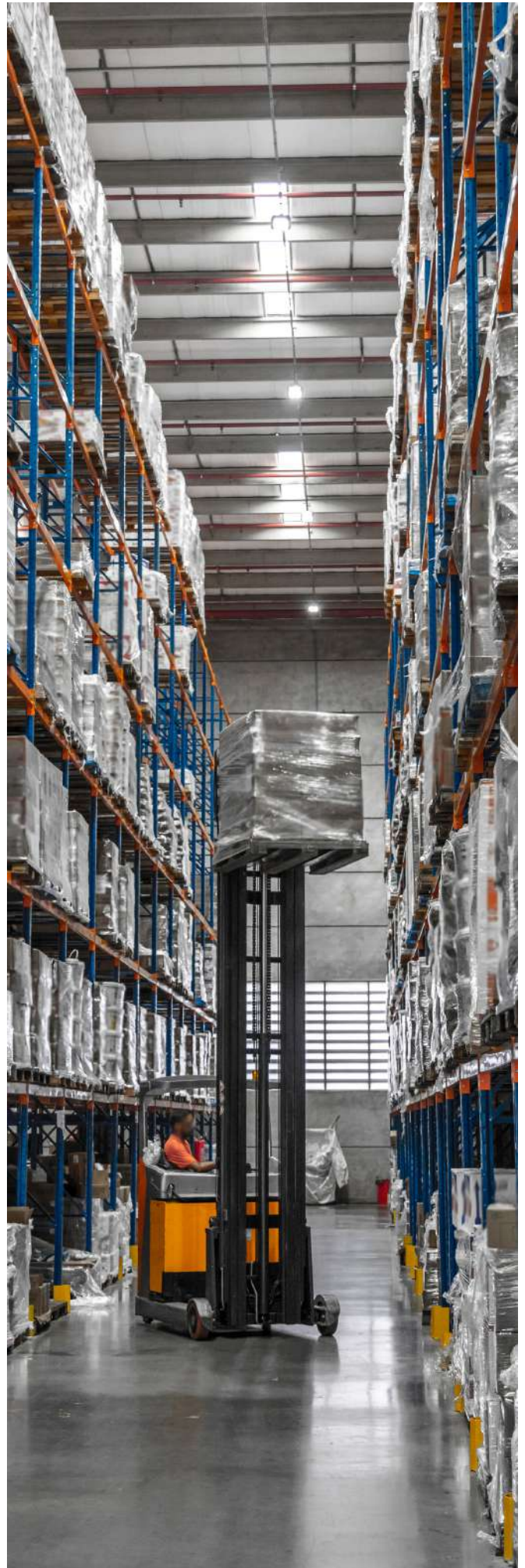
Wybrane komentarze respondentów:

”

Wprowadzenie regulacji, w których firma zobowiązuje się do tego, że pracuje tylko z kontrahentami przestrzegającymi konkretnych zasad, może doprowadzić do tego, że grupa podwykonawców mocno się zmniejszy. A to może wpłynąć na koszty działalności. Z drugiej strony część naszych podwykonawców to monopolisci. I to jest bardzo poważne pytanie, co w sytuacji, kiedy takie firmy nie zechcą się dostosować do nowych realiów. Jak je zastąpić?

”

Nie ma zbyt wielu podmiotów na rynku, które są w stanie zapewnić nam ciągłość produkcji. My oczywiście będziemy się starali pracować nad tym, aby jak najlepiej spełniać wszelkie wymogi, natomiast też musimy pamiętać o naszej polskiej rzeczywistości.

Zmiana kultury organizacji

Konieczność zmiany kultury organizacji może być wyzwaniem dla wielu przedsiębiorstw, które do tej pory nie komunikowały się z pracownikami i ze społecznością lokalną.

Wybrane komentarze respondentów:

”

S to też będą te kwestie związane z prowadzeniem bieżącego dialogu z pracownikami. Firmy do tej pory nie prowadziły takiego dialogu, stąd ważne jest określenie gdzie jesteśmy, w którym kierunku podążamy. Dla firm będzie to istotne wyzwanie.

”

Na poważnie trzeba będzie podejść do tematu współpracy ze społecznościami lokalnymi. Czasy, kiedy wystarczyło przekazać darowiznę na lokalny klub sportowy, minęły. Każda firma będzie musiała zrobić analizę double materiality i od tego uzależnić swoje przyszłe działania.

Współpraca z doradcami

Podjęcie współpracy z firmą doradczą może być wyzwaniem dla przedsiębiorstw z małym doświadczeniem w obszarze ESG. Brak wiedzy praktycznej dotyczącej ESG jest istotną barierą

podjęcia właściwych decyzji o wyborze konkretnych usług, dopasowanych do własnych potrzeb. Dla firm doradczych, ten wynik badania może stanowić ważny punkt do przemyślenia formułowanych ofert, aby dopasować ich charakter do poziomu wiedzy i doświadczeń klienta w zakresie ESG.

Wybrane komentarze respondentów:

Z perspektywy czasu uważam, że aby zacząć korzystać z pomocy doradców, najpierw warto zbudować kompetencje wewnątrz swojej organizacji. My niestety popełniliśmy taki błąd, że zaczęliśmy zbierać oferty na wsparcie przy budowie strategii i opracowaniu raportu na etapie, kiedy sami nie wiedzieliśmy, czego potrzebujemy. A zakres usług, jaki nami oferowano był tak ogromny, że trudno było ocenić, czego potrzebujemy, a co jest kompletnie zbędne. Tym bardziej, że oferty różnych firm consultingowych miały kompletnie inny zakres i absolutnie nie dało się ich porównać.

Transparentność

To temat dotyczący tzw. „czutej struny”. Idea transparentności o ile dotyczy procesów i osób

funkcjonujących na niższym szczeblu (operacyjnym, produkcyjnym), nie budzi wielu emocji. Jednak im bardziej dotyczy działów i osób postawionych wyżej w strukturze organizacji, tym trudniej o pozyskanie danych.

Wybrane komentarze respondentów:

”

Ujawnienie danych - szczególnie dotyczące umów, finansów, również w kontekście zarządu i kadry menadżerskiej, budzi sporo emocji. Podnoszone są kwestie w kontekście przewag konkurencyjności. Mogę powiedzieć, że nie mam oficjalnego stanowiska w tej sprawie. A jaki będzie zakres ujawnień, to już nie ode mnie zależy.

”

Na pewno transparentność powinna obejmować takie kwestie jak awanse, widełki płacowe dla pracowników na różnych szczeblach. Chodzi o to, żeby zapewnić jakieś poczucie dobrostanu pracownikom, poczucie bezpieczeństwa i przewidywalność przyszłości zawodowej i finansowej. A co do reszty, to trudno powiedzieć, gdzie jest granica wyznaczająca tajemnicę handlową przedsiębiorstwa.

Gender pay gap

Gender pay gap nie jest rezonującym tematem – różnica płac w zależności od płci nie jest postrzegana jako realny problem. Głównym argumentem przeciwko idei wyrównywaniu płac jest wskazywanie na większe znaczenie kompetencji niż płci.

Wybrane komentarze respondentów:

”

U nas kluczowym kryterium są kompetencje i zakres obowiązków. Nie da się porównać pracy dwóch osób różnej płci, bo jak określić to, ile każdy potrzebuje czasu na wykonanie tej samej pracy albo jakie są efekty? Co innego na produkcji, tu może da się to wyliczyć i porównać.

CZĘŚĆ 2: KORZYŚCI I SZANSE

Korzyści

Osoby, które wzięły udział w badaniu korzyści z ESG dzielą na mierzalne i niemierzalne. Brakuje jednak miary przełożenia ich na biznes.

Korzyści z ESG są najczęściej postrzegane przez pryzmat ich niewymierności i trudności określenia siły wpływu na biznes.

- Pomimo deklaracji, że ESG stanowi istotny aspekt w organizacji, badacze wskazali na bardzo zróżnicowany poziom świadomości tego obszaru (ESG postrzegane jest raczej jako piętrzące się trudności w kontekście nowych i kolejnych regulacji niż źródło ważnych korzyści).
- Rzadko odczuwane "tu i teraz". Zazwyczaj prowadzone są doraźne działania, które nie mają istotnego znaczenia dla biznesu (np. niewielkie oszczędności spowodowane zmianą taryfy energetycznej)
- W warstwie deklaratywnej jako ważne i mające wpływ na biznes, przedstawiane są działania z obszarów dotyczących "S" oraz "G" (respondenci wskazywali na działania odnoszące się do zwiększania dobrostanu pracowników, zwiększające ich satysfakcję, wpływające na lojalność, zaangażowanie, atmosferę w pracy i możliwość ściągnięcia z rynku talentów).
- Wyjątkiem wydaje się obszar "E", który w przypadku niektórych branż, szczególnie tych opartych na energetyce lub relatywnie dużym zużyciu energii, może generować wymierne korzyści.
- Wśród badanych postaw nie odnotowano tych, wskazujących na plany uzyskania konkretnych korzyści z ESG w określonym przedziale czasowym.

Szanse:

Już ponad 55% polskich przedsiębiorców wskazuje ESG jako szansę dla prowadzenia biznesu (dokładne wyniki w kolejnej części raportu). Jednak zdaniem doradców i liderów z firm, które przeszły transformację do sukcesu potrzebna jest zmiana podejścia w całej organizacji.

Niezbędna jest integracja ESG z długoterminową strategią biznesową przedsiębiorstwa. Jest to szczególnie istotne w kontekście zmian klimatu, sytuacji geopolitycznej, czy makroekonomicznej (np. spadek vs wzrost konsumpcji, bezrobocie). Taka postawa świadczy o strategicznym

podejściu do biznesu. Zmiana podejścia do ESG wymaga przemodelowania całej organizacji – ESG „dotyka każdej tkanki”.

Długoterminowa strategia ESG wpisana w strategię biznesową to ‘must have’. Dobra strategia powinna obejmować:

- priorytety z uwagi na specyfikę branży i typ działalności,
- aspekt rozwoju przedsiębiorstwa w oparciu o wyznaczone cele ESG,
- nie tylko plan „co będziemy robić”, ale również zakładający „z czego zrezygnujemy”.

Wybrane komentarze respondentów:

Jak popatrzymy na ESG wąsko, czyli że to jest raportowanie pewnych danych oraz wdrożenie szeregu nowych działań, nigdy nie zrobimy na tym biznesu. To nie jest szansa, bo raportowanie samo w sobie nie jest szansą. Raportowanie to jest tylko poukładanie wszelkich procesów wewnątrz firmy i publikacja jednolitych danych przez wszystkie organizacje – dzięki czemu będzie można je porównać.

To nie jest tak, że wszyscy powinni mieć w strategii kwestię bioróżnorodności. Jeżeli jesteśmy firmą usługową, powinniśmy mieć super strategię, jeśli chodzi o pracowników. Jeśli jesteśmy firmą produkcyjną, to powinniśmy mieć super strategię, jeśli chodzi o bioróżnorodność, bo tam mamy największy wpływ negatywny i my tym wpływem powinniśmy zarządzać.

Często trywializuje się mówiąc, że ESG jest równoznaczne z raportowaniem. A raportowanie jest tylko opowiedzeniem o tym, co moja organizacja w tym obszarze robi. Ważniejsza jest strategia, czyli gdzie moja organizacja chce być za te kilka lat w obszarze sustainability. Dlatego tak ważne jest zaangażowanie zarządu - bo jeżeli mówimy o strategii to jest to sprawa strategiczna do rozważenia na poziomie zarządownym.

Przedstawiamy mapę szans związanych z ESG z wyszczególnieniem tych, których znaczenie dla biznesu jest największe.

CZĘŚĆ 3: LIDER ESG W ORGANIZACJI

Zespół ESG to konieczność (jeżeli jeszcze nie dzisiaj, to jutro)

Badani liderzy ESG wskazują na 2 modele budowania zespołu ESG: rekrutacja mieszana (osoba posiadająca doświadczenie w organizacji - we wskazanym przypadku ważna jest znajomość procesów w połączeniu z wiedzą i doświadczeniem „z rynku”, inspiracjami)

vs rekrutacja wewnątrz firmy. Często akcentowane jest znaczenie kompetencji w zakresie znajomości procesów w organizacji i znajomości produktu od strony technologii (w ślad za akcentem na trudność zbierania danych w kontekście raportowania).

Wybrane komentarze respondentów:

”

Ja bym wolata, żeby to był ktoś z organizacji lub z bardzo ścistej konkurencji, bo z mojego punktu widzenia dużo istotniejsza jest znajomość branży i procesów i tego, jak to przebiega u generalnego wykonawcy, niż znajomość samych kwestii ESG. Tym bardziej, że to są rzeczy, które teraz się kształtują i patrząc na pracę, którą będziemy mieli do wykonania w związku z łańcuchem wartości, dla mnie dużo ważniejsza jest osoba, która ma pełen obraz tego, jak to wygląda w tego typu firmie od strony praktycznej, niż taka, która by miała doświadczenie w samym ESG.

”

W każdej spółce procesy wyglądają troszkę inaczej, ale szukając modelu idealnego, to po pierwsze bym się starała szukać osób z kompetencjami, które mają dużo większe doświadczenie w produkcji. Biorąc pod uwagę bardzo duży obszar związany z łańcuchem wartości, to ważne, aby lider ESG znał przegląd życia naszego produktu czy usługi w praktyce, a nie z pozycji, gdzie siedzi zarząd i jest administracja.

Ważne jest również umiejscowienie ESG w organizacji – docelowo jako niezależnej jednostki zarządczej.

Badani eksperci - doradcy wskazują na potrzebę innego spojrzenia na zespół ESG. Podejście do zespołu jak do data-hub'u (ograniczenie procesu zbierania danych, określane też terminem „pas transmisyjny”), często obecne w dużych

przedsiębiorstwach, niesie ze sobą ograniczenie wpływu na strategiczne decyzje i działania wdrożeniowe. Znacznie więcej możliwości daje jednostka ESG z przedstawicielem zarządu jako liderem.

Wybrane komentarze respondentów:

”

ESG powinno być umiejscowione na poziomie zarządu. Część bardziej świadomych organizacji tak właśnie robi. Powołuje CSO, czyli Chief Sustainability Officer. Tak jest w organizacjach, które widzą budowanie swoich przewag rynkowych nawet wręcz w tym obszarze. Wtedy na pewno mają taką osobę na poziomie zarządu.

”

W każdej spółce portfelowej jest przypisana odpowiedzialność na poziomie danego członka zarządu. Powołany jest koordynator odpowiadający za kwestie ESG, który bezpośrednio raportuje do członka zarządu danego segmentu. Chcieliśmy sobie dzięki temu zapewnić spójność raportowania, ale też nadać temu wysoki kaliber, jeżeli chodzi o istotność w naszej organizacji, dlatego nie łączyliśmy z żadnymi innymi działami. Dział PR-u jest osobno, ESG osobno, komunikacja jest osobno. Oczywiście wszyscy współpracujemy na poziomie zarówno holdingu, jak i spółek portfelowych, ale ta odpowiedzialność jest umiejscowiona na samej górze.

Duże znaczenie mają kompetencje lidera ESG w przedsiębiorstwie. Nie ma analogicznego stanowiska w organizacji.

Doświadczenia badanych liderów ESG i obserwacje po stronie ekspertów - doradców wskazują na budujący się dopiero wizerunek lidera ESG pod kątem kompetencji. Silne kompetencje komunikacyjne i edukacyjne lidera ESG nie są wystarczające, aby mógł on efektywnie pełnić swoją funkcję w kontekście nowoczesnego podejścia do strategii ESG w ścisym powiązaniu z długoterminową strategią przedsiębiorstwa. Wszyscy są zgodni co do

tego, że interdyscyplinarność obszaru ESG oznacza, że jedna osoba nie jest w stanie, bez aktywnego udziału osób z kompetencjami w innych ważnych obszarach firmy, efektywnie zająć się tematem ESG. W szczególności sposób dotyczy to spółek ze złożoną strukturą biznesową. Umiejętność strategicznego, biznesowego myślenia jest natomiast niezbędna, szczególnie w obliczu rosnących wymagań regulatora w obszarze ESG.

Wybrane komentarze respondentów:

”

Liderem projektu powinien być przedstawiciel zarządu. To powinna być osoba z silnym linkiem biznesowym, nie powinna być stricte operacyjna, żeby nie traktować ESG jako obowiązku raportowy, tak jak raportujemy finansowo. Wszystkie działania z zakresu ESG będą miały bezpośrednio przełożenie na całą organizację i prędzej czy później będą miały przełożenie też na biznes i na wyniki - bo albo z czegoś będziemy rezygnować, albo zrobimy coś, co przyniesie nam większy wpływ.

”

Jako lider ESG, spotykam się zarówno z przedstawicielami zarządów, top managementu, dyrektorami i kierownikami, jak i z osobami pracującymi na produkcji. Na każdym poziomie organizacji ludzie muszą wiedzieć, dlaczego podejmujemy konkretne działania, i dlaczego wszystkim nam powinno zależeć na realizacji strategicznych celów ESG.

Wyzwania Lidera ESG w organizacji

Zagadnienia zostały rozwinięte na kolejnych stronach.

W wywiadach respondenci oraz badani eksperci zostali zapytani o wyzwania, z którymi mierzy się na co dzień lider ESG w organizacji. Wskazane odpowiedzi pozwoliły na wyszczególnienie poniższych zagadnień:

Zbyt duże obciążenie dla osób zaangażowanych w obszar ESG w przedsiębiorstwie i mało czasu na przygotowanie firmy do nowych standardów.

Brak gotowości zasobów ludzkich na transformację przedsiębiorstwa

Krótki czas na realizację nowych wyzwań sprawia, że niektórzy liderzy szukają "ścieżki na skróty"

Wyzwania, z jakimi mierzą się liderzy ESG

Zbyt duże obciążenie dla osób zaangażowanych w obszar ESG w przedsiębiorstwie i mało czasu na przygotowanie firmy do nowych standardów.

Doświadczenie w raportowaniu jest wartością w świetle nowych regulacji. Zgodnie z deklaracjami badanych, zmiana standardów nie stanowi rewolucji, a sam temat został już odpowiednio przemyślany. Zbyt mała ilość czasu potrzebna do przygotowania się do zbierania danych od stycznia 2024 jest natomiast problemem dla przedsiębiorstw, które nie podjęły do tej pory

żadnych działań w obszarze ESG, w szczególności tych, które nie mają strategii ESG i które nadal są na etapie realizowania działań CSR. Jak wynika z szacunków jednego z badanych doradców, takich przedsiębiorstw, wśród nowoobjętych obowiązkiem raportowania od 2025 (ok. 3500), może być nawet połowa.

Wybrane komentarze respondentów:

”

Jak czytam nowe standardy i rekomendacje, to spokojnie widzę taki scenariusz, że mogli byśmy przestać zajmować się naszym core biznesem i zająć się tylko wdrażaniem kwestii związanych z ESG. To jest po prostu ogrom pracy, żeby to zrobić zgodnie ze sztuką w takim czasie, jaki przewidują wymogi. Moglibyśmy się zająć wdrażaniem nowych procedur, porządkowaniem różnych kwestii, wymyślaniem innowacji środowiskowych, ale my też na czymś musimy zarabiać.

”

Obawiam się, że na nas też spadnie dosyć dużo pracy związanej z edukowaniem mniejszych i średnich przedsiębiorstw, które są naszymi dostawcami. Będziemy to robić w obawie, żeby zachować te firmy w naszych łańcuchach dostaw.

”

Raportowanie ESG zaczyna być procesem ciągłym i wymaga pracy całorocznej. Obowiązkowe audyty spowodują, że nie będzie się dało opracować raportu w krótkim czasie.

Brak gotowości zasobów ludzkich na transformację przedsiębiorstwa

Brak gotowości dotyczy zarówno członków zarządu, jak i pracowników niższego szczebla. Jest wynikiem małej świadomości lub wręcz jej braku (co dotyczy każdego obszaru: E, S i G), jak również niechęci do samej zmiany i postrzegania jej w kontekście wysokiego ryzyka destabilizacji przedsiębiorstwa (ten argument najczęściej wysuwany jest przez zarządy) czy negatywnego wpływu na warunki pracy (obawy pracowników). Zdaniem badanych liderów ESG, to poważny problem – dlatego tak podkreślają znaczenie edukacji w organizacji i własną rolę w tym zakresie. Coraz bardziej intensywna obecność

tematu ESG w środowisku „dużego biznesu” powoduje, że zarządy są bardziej otwarte na ESG. Transfery kadry zarządzającej w istotny sposób przyczyniają się do większej gotowości na transformację. Wśród pracowników niższego szczebla, szczególnie w dużych organizacjach, w przedsiębiorstwach produkcyjnych, gotowość na ESG jest bardzo zróżnicowana z przewagą niskiej. Decyduje o tym brak przekonania o korzyściach osobistych z wprowadzanych zmian, a co więcej, ponoszone koszty (większa ilość pracy przekłada się na większe obciążenie).

Wybrane komentarze respondentów:

Dobrze, że temat ESG jest tak nagłościany i w niedługim czasie wszystkie liczące się podmioty w branży będą mogły porównywać się między sobą: co robią, w jakiej skali, jak wypadają na tle konkurencji. To będzie dla zarządów spółek bardzo ważny komunikat i bodziec do zmiany, do jej akceptacji.

Krótki czas na realizację nowych wyzwań sprawia, że niektórzy liderzy szukają "ścieżki na skróty"

Wszyscy zgodnie wskazują na to, że czasu jest zbyt mało, aby dobrze przygotować się do nowych standardów raportowania. Wyjątek mogą stanowić przedsiębiorstwa, które już są mocno zaangażowane w temat ESG (ustawione procesy zbierania danych, kompetentni członkowie Komitetu ESG w organizacji) – w ich percepcji, nowe standardy to tylko ewolucja i „kolejny klocek znanej już układanki”.

Obawy związane z konsekwencjami niespełnienia wymogów i koniecznością uzyskania opinii

prawnej w przypadku braku ujawnienia w danym obszarze są zróżnicowane wśród badanych liderów ESG. Jedni deklarują wysoki poziom obaw i w tym kontekście poszukują aktywnie źródeł wiedzy i inspiracji, które pozwolą zoptymalizować raportowanie pod kątem nowych regulacji. Inni (wydaje się, że bardziej doświadczeni w raportowaniu, reprezentujący podmioty o relatywnie małej złożoności struktury biznesowej) podchodzą do kwestii raportowania z większym dystansem, twierdząc, że „wszystko da się zaargumentować”.

Wybrane komentarze respondentów:

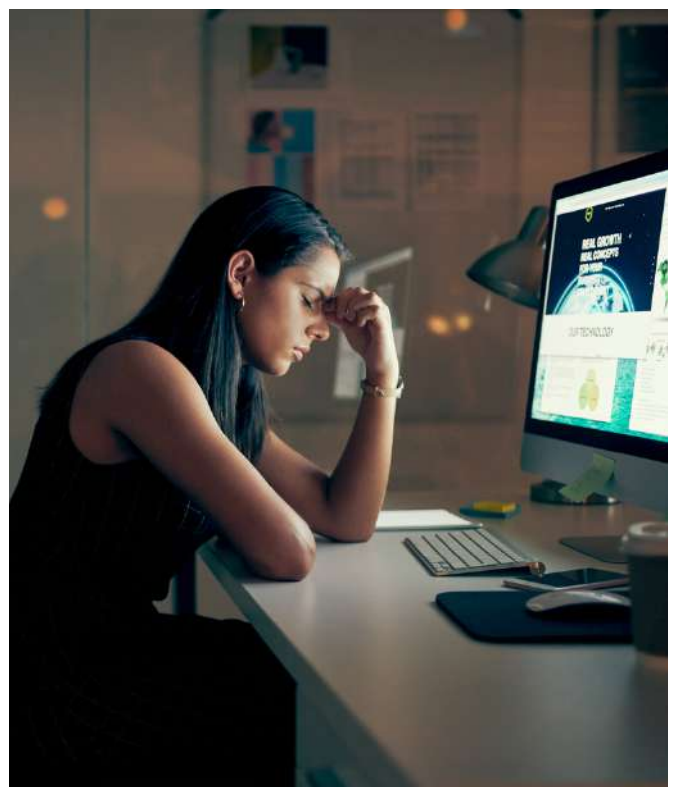
”

To jest stanowczo za mało czasu, bo to nie chodzi tylko o kwestie operacyjne, policzalne czy niepoliczalne, ale o tak delikatne kwestie, które uderzają w tradycyjne wartości, np. że mężczyzna musi zarobić więcej. Czy nasi pracownicy są do tego przygotowani? Z pewnością duża część – nie.

Wyzwania, jakie są stawiane liderom ESG mogą doprowadzić do wypalenia zawodowego.

”

Wymagań związanych z ESG jest po prostu za dużo po prostu i może się zdarzyć, że jeżeli będziemy chcieli wszystko zrobić pod linijkę, wszystko zgodnie z literą - prawa przy takim obciążeniu kadry i przy takich kosztach doradców - to zarząd machnie stwardzi: Jakie nam kary grożą? Policzmy, co nam się bardziej opłaca.

CZĘŚĆ 4: WSPÓŁPRACA Z DORADCAMI

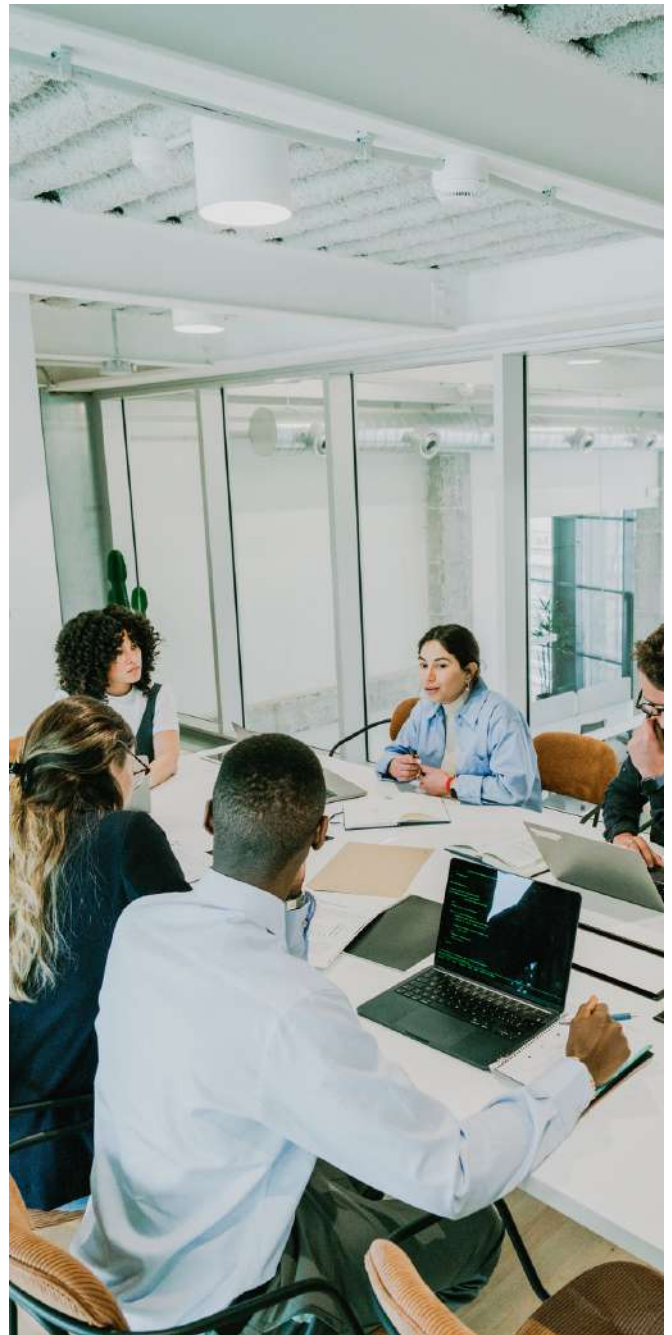
Doświadczenia we współpracy z zewnętrznymi doradcami i audytorami są na ogół pozytywne w badanej grupie a ocena jej wpływu na procesy zachodzące w organizacji – wysoka.

Większość badanych przedsiębiorstw miała doświadczenia we współpracy z zewnętrznym doradcą-ekspertem, w zakresie budowania strategii, przemodelowania organizacji i raportowania, ale również komunikacji.

Prawie wszystkie doświadczenia zostały zakończone sukcesem (udało się zrealizować wyznaczone cele), choć na różnych etapach współpracy pojawiały się pewne problemy, np.:

- **etap ofertowania:** zbyt szeroka oferta i opis usług generujące trudność samodzielnej oceny realnych potrzeb, przekładają się na bardzo wysoką łączną cenę pakietu usług.
- **współpraca:** trudna dostępność doradcy ("zapewne obłożonego pracą"), niezrozumienie specyfiki branży i specyfiki przedsiębiorstwa, zbyt powierzchowna analiza trafności przyjętych wskaźników.

Analiza doświadczeń badanych przedsiębiorstw pozwala sformułować hipotezę, że **przedsiębiorstwo bez dobrego doradcy-eksperta w dziedzinie ESG ma istotną trudność dokonania niezbędnej transformacji w organizacji w tym obszarze.** Może stopniowo wprowadzać zmiany metodą „drobnych kroczków”, ale napotka wiele poważnych barier (w tym głównie wewnątrz organizacji), które będą hamować transformację. Proces transformacji bez udziału doradcy przebiega wolniej a liderzy ESG skupiają się na drobnych działaniach (np. akcja redukcji śmieci w pracowniczej stołówce) i nieznaczających korzyściach (np. oszczędność energii elektrycznej w biurze).

Wybrane komentarze respondentów:

”

Trochę brakuje takiego adwokata diabła w osobie doradcy, który powie: uważam, że powinniśmy pójść krok dalej i zobaczyć, jak wyglądają podwykonawcy tej firmy. Oni tak jakby dążyli do tego, żeby odhaczyć pewne takie grube punkty i żeby było trochę z głowy.

Oczekiwania liderów ESG we współpracy z zewnętrznym doradcą-ekspertem idą w kierunku dopasowania nie tylko zakresu usług do potrzeb organizacji, ale przede wszystkim stopnia zaawansowania przekazywanej wiedzy do potrzeb osób zaangażowanych w obszar ESG.

Zarówno przedstawiciele przedsiębiorstw jak i doradcy-eksperti generalnie pozytywnie oceniają współpracę. Obie grupy wskazują jednak na pewne rozbieżności wzajemnych oczekiwań:

- **przedsiębiorstwa:** oczekują, że doradca zajmie się tematem ESG, „poprowadzi za rączkę” od A do Z vs. uzupełni braki w wiedzy osób dedykowanych tematowi ESG w organizacji; będzie pełnił rolę edukatora i znał odpowiedź na każde pytanie, oczekuje się, że będzie również elastycznym i pomocnym, zawsze dostępnym.
- **doradcy:** liderzy ESG będą posiadać podstawową wiedzę i kompetencje do samodzielnego podejmowania decyzji, powinni rozumieć język ESG (przepisy prawne, analizy ilościowe, wskaźniki, itd.).

Wyobrażałam sobie, że doradca będzie Alfą i Omegą, po prostu nas przeprowadzi za rękę przez ten cały proces. A, mimo że jest wsparcie, to jednak gigantyczna część tej pracy spada na osoby pracujące wewnątrz firmy. Żaden konsultant nie jest w stanie za nas tego zrobić i nas w tym wesprzeć. Bardzo jest też dużo obszarów, gdzie doradcy też dopiero kreują swoje stanowiska i nie są w stanie nam odpowiedzieć na pytania.

Wybrane komentarze respondentów:

Jest potrzebne wsparcie przy przekładaniu teorii na praktykę i to na praktykę danej branży, konkretnej organizacji. Byłoby mi bardzo trudno wziąć na siebie odpowiedzialność za przełożenie standardów na nasze działania bez wsparcia doradcy. My jeszcze nasze ujawnienia poddajemy audytowi zewnętrznemu, a to dodatkowe obciążenie i odpowiedzialność.

Z perspektywy czasu uważam, że doradcy na samym początku mogli zadać trzy, cztery dodatkowe pytania, żeby praca nad raportem była łatwiejsza. Ale to być może by spowodowało, że nie wykupilibyśmy tak dużego pakietu.

Niestety firmy doradcze są obecnie mocno obciążone projektami, co często powoduje gorszą jakość obsługi. Na samym początku, podczas prezentowania oferty, wszystko wygląda dużo lepiej, niż w trakcie pracy nad strategią czy raportem. Nie czuliśmy się zaopiekowani, szczególnie w kontekście faktur, jakie dostawaliśmy za pracę doradców.

Podsumowanie

ESG dla części przedsiębiorstw to wciąż przede wszystkim obowiązek raportowania.

Temat ten jest bardziej rezonujący niż strategia i działania wdrożeniowe - raportowanie stanowi "top of the mind" dla wielu liderów ESG.

Świadomość potrzeby sformułowania strategii ESG jest wysoka w dużych przedsiębiorstwach, a co więcej, rośnie.

Część respondentów publikujących już raporty, nie ma sformułowanej strategii ESG. Mówią wtedy o funkcjonującej w organizacji "mapie działań w ramach ESG", zgodnie z którą podejmowane są inicjatywy wdrożeniowe. Potrzeba stworzenia strategii ESG często wiąże się z oczekiwanymi korzyściami - przedsiębiorstwo ją posiadające jest bardziej atrakcyjnym i wiarygodnym partnerem w obszarze B2B.

Wyraźnie rośnie świadomość osób odpowiedzialnych za ESG w przedsiębiorstwie: ESG to nie tylko koszty i obciążenie dla organizacji, ale inwestycja.

Liderzy ESG przyznają, że wkładają dużo energii i czasu w edukację wszystkich działów w firmie, w tym zarządu. Aktywne poszukiwanie wiedzy przekłada się na coraz większą świadomość, ESG przestaje być postrzegane jako CSR, podkreślane jest znaczenie działań w innych obszarach niż tylko środowiskowy. Dzięki temu zmienia się nastawienie do ESG w organizacjach - zaczyna być postrzegane jako szansa na wyróżnienie się w branży, na bycie „o krok przed innymi”.

Podsumowanie

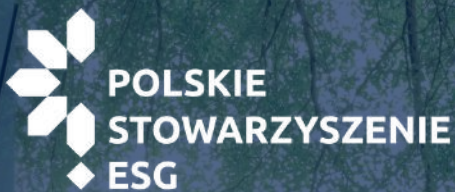
ESG nabiera znaczenia dla dużych przedsiębiorstw, jednak znaczenie tego obszaru w organizacji jest zróżnicowane.

Obszar ESG jest umiejscowiony w różnych pionach w badanych organizacjach. W niektórych przedsiębiorstwach rolę lidera ESG pełnią pracownicy działu PR i komunikacji (zakłada się, że kompetencje komunikacyjne są niezbędne dla efektywnej edukacji i budowania zaangażowania pracowników), w innych tym obszarem zajmuje się audyt wewnętrzny. Badani eksperci-doradcy wskazują na zagrożenia związane z włączeniem ESG do istniejących elementów struktury. Może powodować to „skrzywienie” podejścia do ESG, czyli akcent na dawne CSR-owe kwestie lub skupienie się na samym raportowaniu.

„Wszyscy się jeszcze uczymy” – dotyczy zarówno liderów ESG jak i doradców – ekspertów ESG.

Wśród badanych liderów ESG dominuje przekonanie, że nawet doświadczeni doradcy w dziedzinie ESG, reprezentujący firmy consultingowe nie mają kompletnej wiedzy praktycznej, zastosowalnej w każdym przypadku (branża, specyfika przedsiębiorstwa) oraz „patentu” na właściwą interpretację regulacji, w szczególności nowych. Dużo więc mówi się o potrzebie kreatywnych rozwiązań i benchmarkowania oraz poszukiwania inspiracji w codziennej pracy lidera ESG. Współpraca z kompetentnym doradcą-ekspertem w obszarze ESG dostarcza jednak wiele praktycznej wiedzy i upewnia lidera ESG w przedsiębiorstwie co do trafności zastosowanych rozwiązań.

Postrzeganie, znajomość i waga problematyki ESG wśród firm

Raport z badania ilościowego

Badanie zostało zrealizowane przez zespół badawczy
firmy Quality Watch.

Ogólnopolski
Raport ESG
“Szanse i ryzyka”

Wprowadzenie

Cele projektu

Głównym celem było określenie poziomu znajomości i świadomości problematyki ESG wśród polskich firm. W ramach badania korzystaliśmy z analogicznego zestawu pytań, co w 2022 roku, minimalnie dostosowując kwestionariusz, aby zachować porównywalność obu badań. Podobnie jak w pierwszej edycji, szczegółowymi zagadnieniami poruszonymi w badaniu były poniższe założenia.

Założenia:

1. Czy firma opracowała strategię ESG?
2. Jeśli nie, to czy zamierza ją opracować i wdrożyć?
3. Czy spotkała się już z wymogiem przedstawienia kontrahentom sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju?
4. Czy ma świadomość, że od tego będzie uzależnione w niedalekiej przyszłości pozyskanie finansowania na inwestycje?
5. Czy ma świadomość, że od tego będzie zależeć współpraca z korporacjami?

Oprócz ponownego zbadania ww. zagadnień raport zawiera porównanie z pierwszą edycją badania a co za tym idzie charakterystykę zmian, które dokonały się na przestrzeni czasu.

Metodologia

Podobnie jak w pierwszej edycji, badanie zostało przeprowadzone na kwotowej próbie przedsiębiorstw w podziale na wielkość zatrudnienia oraz branżę. Kwoty do badania zostały ustalone w oparciu o dane GUS zebrane w publikacji „Działalność przedsiębiorstw niefinansowych” w 2019 r., GUS, 2021. Szczegółowy podział na kwoty został przedstawiony w tabeli 1.

LICZBA ZATRUDNIONYCH	Handel	Budownictwo	Przemysł	Usługi	RAZEM
50-249	20	14	9	47	90
250 i więcej	13	9	6	32	60

Tabela 1. Kwoty wykorzystane w badaniu: podział względem liczby zatrudnionych oraz branży.

Badanie zostało przeprowadzone metodą CAWI przy wykorzystaniu ankiety internetowych zrealizowanych na wyspecjalizowanej platformie badawczej.

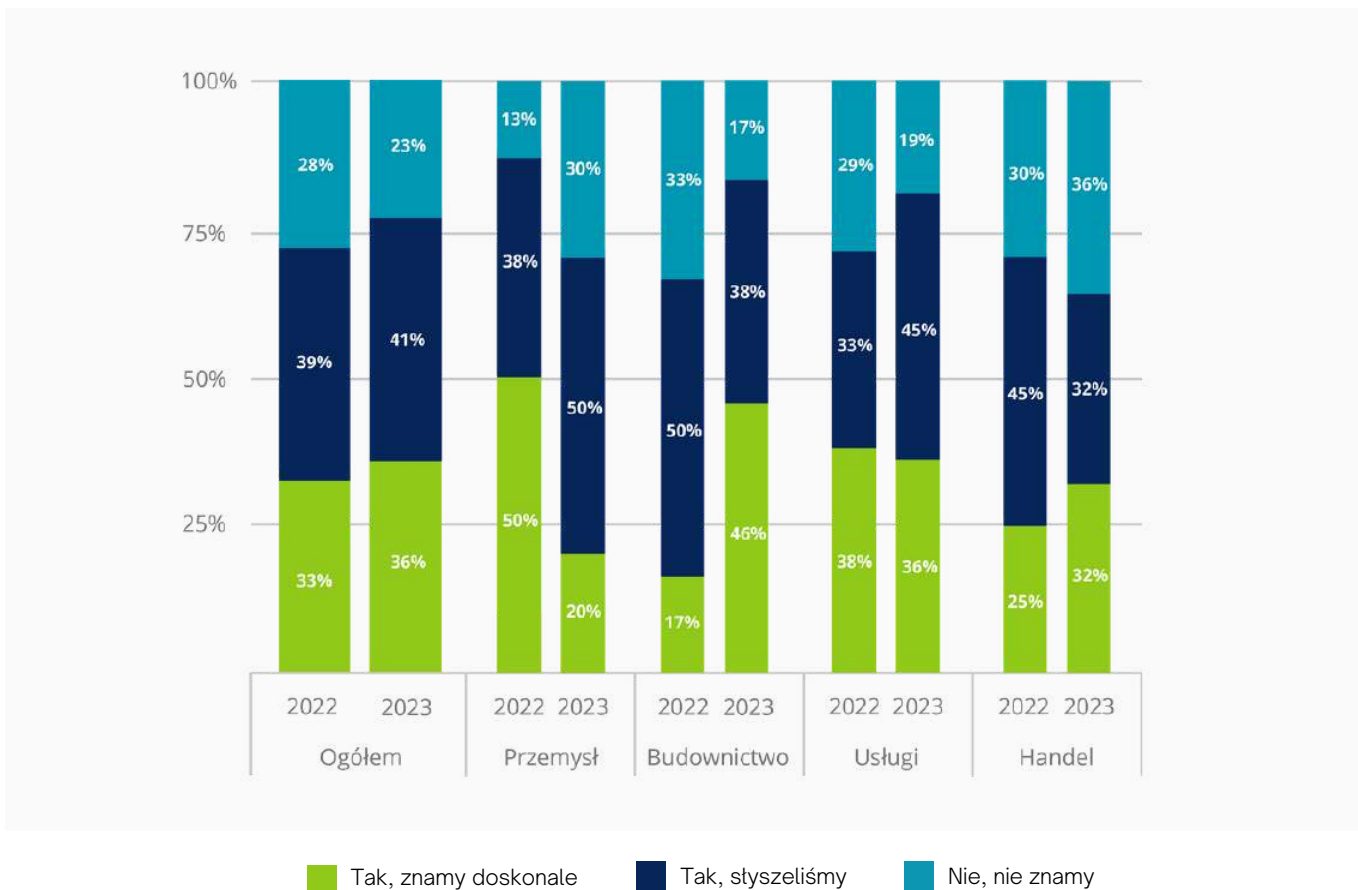
Wyniki badania

1. Ogólny poziom znajomości pojęcia ESG

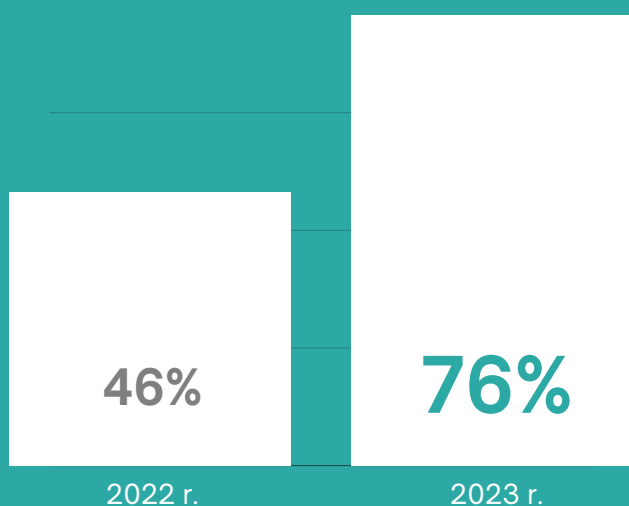
W pierwszym bloku pytań zapytaliśmy o ogólny poziom znajomości pojęcia ESG. Porównując dane z ubiegłorocznym badaniem należy zauważyć, że sektor małych i średnich przedsiębiorstw coraz bardziej jest świadomy tej kwestii. 76% badanych wskazało, że spotkało się już ze skrótem ESG (zna go bardzo dobre lub ze słyszenia), a 32% z nich deklaruje, że doskonale potrafi rozszyfrować, co kryje się pod tym pojęciem (wykres 1).

Wzrost świadomości dotyczący obszaru ESG można zauważyć w każdej z badanych branż, szczególnie w branży budowlanej, gdzie **w roku 2023 jedynie 4% badanych nie spotkało się z pojęciem ESG, podczas gdy analogiczna wartość w poprzedniej edycji badania wyniosła 57%**. Ogólna znajomość pojęcia ESG wzrosła we wszystkich badanych sektorach choć stosunkowo najwolniej zmiany te dokonują się w branży przemysłowej.

Wykres 1. Ogólny poziom znajomości pojęcia ESG w badanych firmach (porównanie wartości dwóch edycji badania).

Pytanie: „Czy w firmie spotkali się już Państwo z skrótem ESG oznaczającym czynniki pozafinansowe wpływające na ocenę przedsiębiorstwa składające się z komponentów: Środowiskowych (E), Społecznej odpowiedzialności (S) oraz Ładu korporacyjnego (G)?”
Ogółem: N=158, Przemysł: N=17, Budownictwo: N=25, Handel: N=35, Usługi: N=81

Ogólny poziom znajomości pojęcia ESG w badanych firmach*

*% wskazań odpowiedzi "tak, znamy doskonale" oraz "tak, słyszeliśmy" w pytaniu "Czy w firmie spotkali się już Państwo ze skrótem ESG?"

46%

wzrosła liczba osób, które wskazują, że ESG będzie się rozwijać! (w poprzedniej edycji badania z takim stwierdzeniem zgadzało się 31% respondentów).

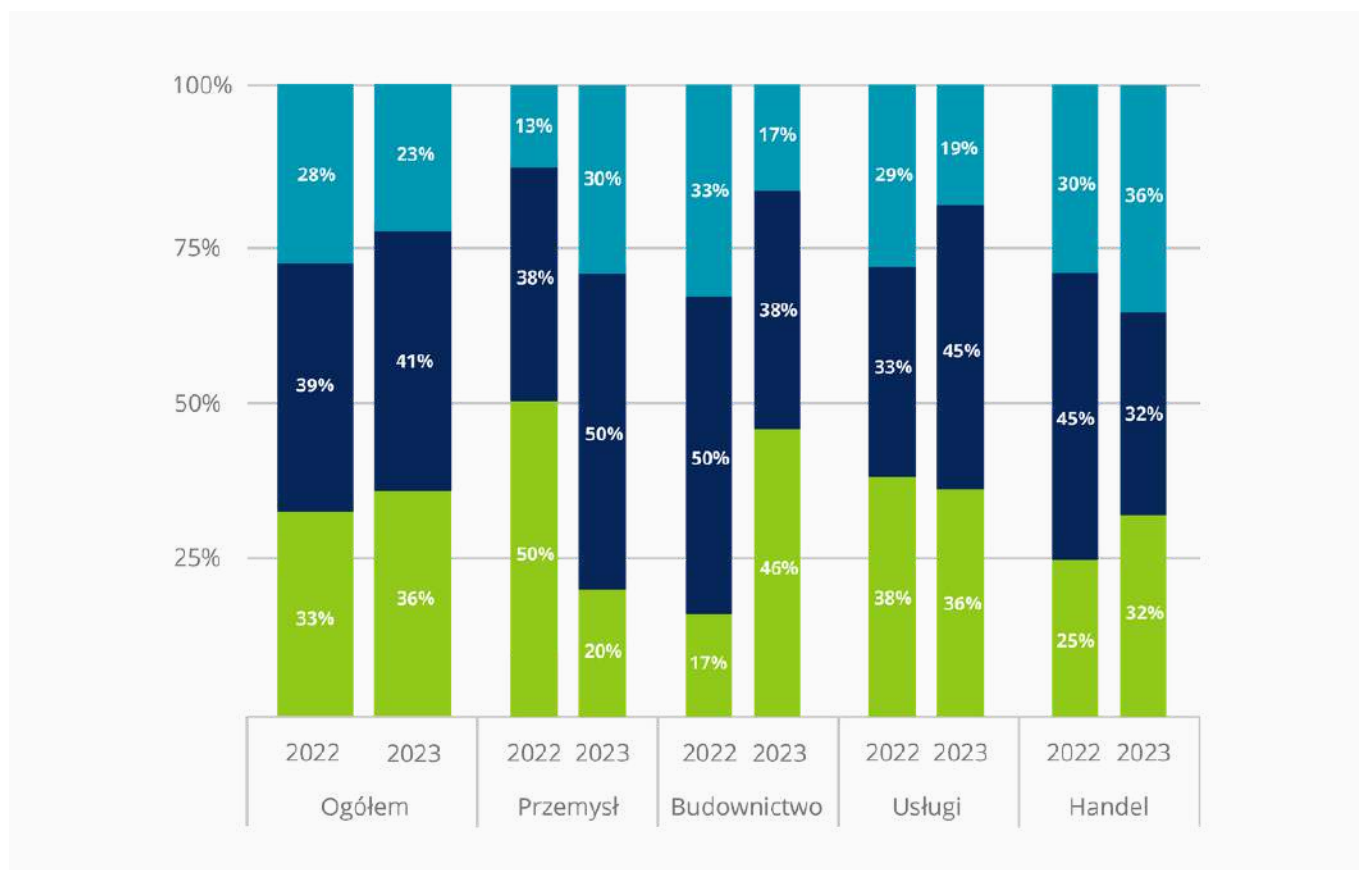

Badani, którzy wykazali się znajomością pojęcia ESG zostali zapytani o rozumienie tego terminu w firmie (wykres 2). Przyglądając się wskazaniom ogółu respondentów w obu edycjach badania, możemy zauważyć, że nie nastąpiły istotne zmiany w tym obszarze. Jednak, gdy skupimy się na poszczególnych sektorach, zauważymy wyraźnie wyższy odsetek firm w branżach przemysłowej i handlowej, deklarujących stosowanie rozwiązań w oparciu o ESG. Niższe odsetki firm stosujących rozwiązania ESG

w branży usługowej i budowlanej, mogły wynikać z efektu szybszego nasycenia niż to miało miejsce w przypadku firm z sektora przemysłu czy handlu.

Analiza poniższych danych sugeruje również, że firmy nie tylko są zaznajomione z problematyką ESG „teoretycznie”, ale także coraz częściej rozważają jej wprowadzenie lub już stosują takie rozwiązania w praktyce.

Wykres 2. Rozumienie pojęcia ESG wśród respondentów, którzy wskazali znajomość tego pojęcia (porównanie wartości dwóch edycji badania).

■ Znamy ze słyszenia ■ Myślimy o wprowadzeniu ■ Stosujemy już rozwiązania w oparciu o ESG

Pytanie: „Jakie jest rozumienie tego pojęcia w firmie?” Ogółem: N=120, Przemysł: N=10, Budownictwo: N=24, Handel: N=28, Usługi: N=58

Jednak, gdy pytano o poziom świadomości ESG w całej organizacji, sytuacja wyglądała zdecydowanie inaczej. Respondenci wskazali, że jest ona na ogół średnia (72%) lub niska (22%). **Zaledwie nieco ponad 7% respondentów stwierdziło, że znajomość zagadnień związanych z ESG jest wysoka, a edukacja**

w tym obszarze obejmuje większość pracowników. Analiza tych wyników w porównaniu z badaniem z 2022 roku ukazuje, że w organizacjach rośnie liczba osób, które są świadome ESG, jednocześnie grono osób z wysoką wiedzą w tym obszarze pozostaje na podobnym poziomie.

2. Rozwój i wdrażanie ESG

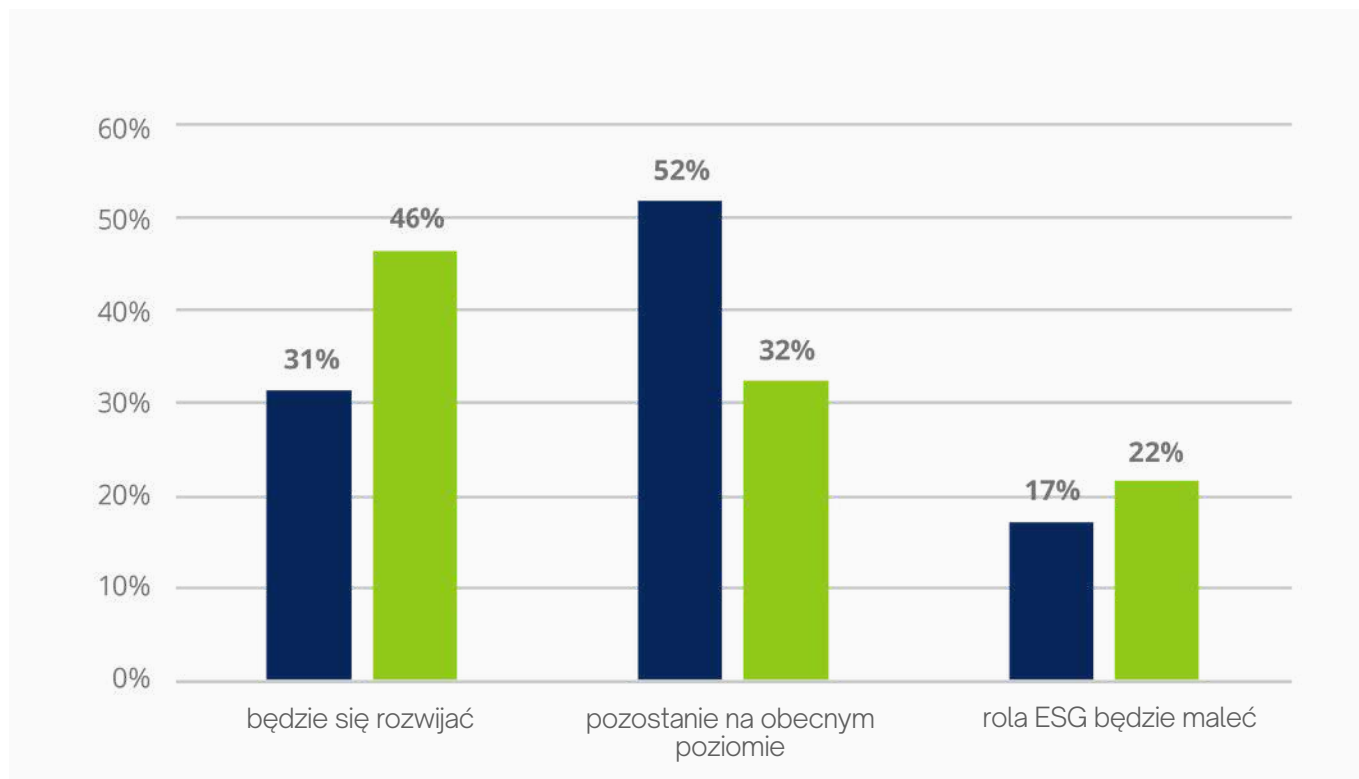
W dalszej części badania respondenci zostali zapoznani z definicją ESG jako „szeregu czynników pozafinansowych, które pomogą firmom raportować swoje działania niezwiązane z czysto ekonomicznymi wskaźnikami rozwoju”. W oparciu o tak zdefiniowane zagadnienie badani zostali poproszeni o ocenę przyszłości ESG w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

W porównaniu z wynikami z 2022 roku możemy zauważyć, że **wzrosła liczba osób, które**

wskazują, że ESG będzie się rozwijać (wzrost o 15 pp). Do 32% (z 52% wskazań w 2022 r.) spadła liczba deklaracji, że ESG pozostanie na obecnym poziomie (wykres 3). To istotne zmiany w perspektywie postrzegania roli ESG w ocenie przyszłości rozwoju przedsiębiorstw.

W podziale na branże, to przedstawiciele sektora handlowego (54%) oraz przemysłu (53%) częściej wskazywali na stwierdzenie, że rola ESG w przyszłości zyska na znaczeniu.

Wykres 3. Ocena przyszłości rozwoju ESG w sektorze MŚP (porównanie wartości dwóch edycji badania).

Pytanie: „Jak oceniają Państwo w firmie przyszłość tak zdefiniowanego ESG w rozwoju w sektorze MŚP?”
2022: N=176, 2023: N=158

28%

Wśród analizowanych przedsiębiorstw blisko 28% wdrożyło już rozwiązania ESG

Najwięcej firm, które wdrożyły elementy ESG, znajdziemy w sektorze przemysłowym (42%) oraz handlowym (37%). To zauważalna zmiana w porównaniu do poprzedniego badania, gdzie praktycznie żadna firma z branży przemysłowej nie miała wprowadzonych rozwiązań z zakresu ESG, nie deklarowała również planu wdrożenia jakichkolwiek elementów ESG w strategii biznesowej.

Jeśli chodzi o zamiar wdrożenia elementów strategii ESG do organizacji, to najwyższy odsetek można zaobserwować w branży handlowej (45%) oraz usługowej (46%).

W obecnej edycji, wśród badanych deklarujących wdrażanie strategii ESG w przedsiębiorstwach najwyższy odsetek zadeklarował wdrożenia w obszarze Social (64%) i porównywalny w obszarze Environment (48%) oraz Governance (47%). Rozkład ten pokrywa się z odsetkami deklarowanych wdrożeń. **Badane firmy najczęściej wdrożyły już rozwiązania ESG w obszarze Social (52%) następnie Environment (38%) a najmniej w obszarze Governance (25%).**

W pytaniu otwartym zapytano o to jakie konkretnie działania, projekty oraz inwestycje będą realizowane w ramach wdrażania ESG w badanych przedsiębiorstwach. Respondenci wymieniali tu następujące obszary:

- Inwestycje infrastrukturalne (sprzęt komputerowy, inwestycje w maszyny)
- Inwestycje w kapitał ludzki i warunki pracy
- Działania mające na celu ograniczenie emisyjności i poprawę efektywności energetycznej firm (ograniczenie wpływu firmy na środowisko)
- Ład korporacyjny

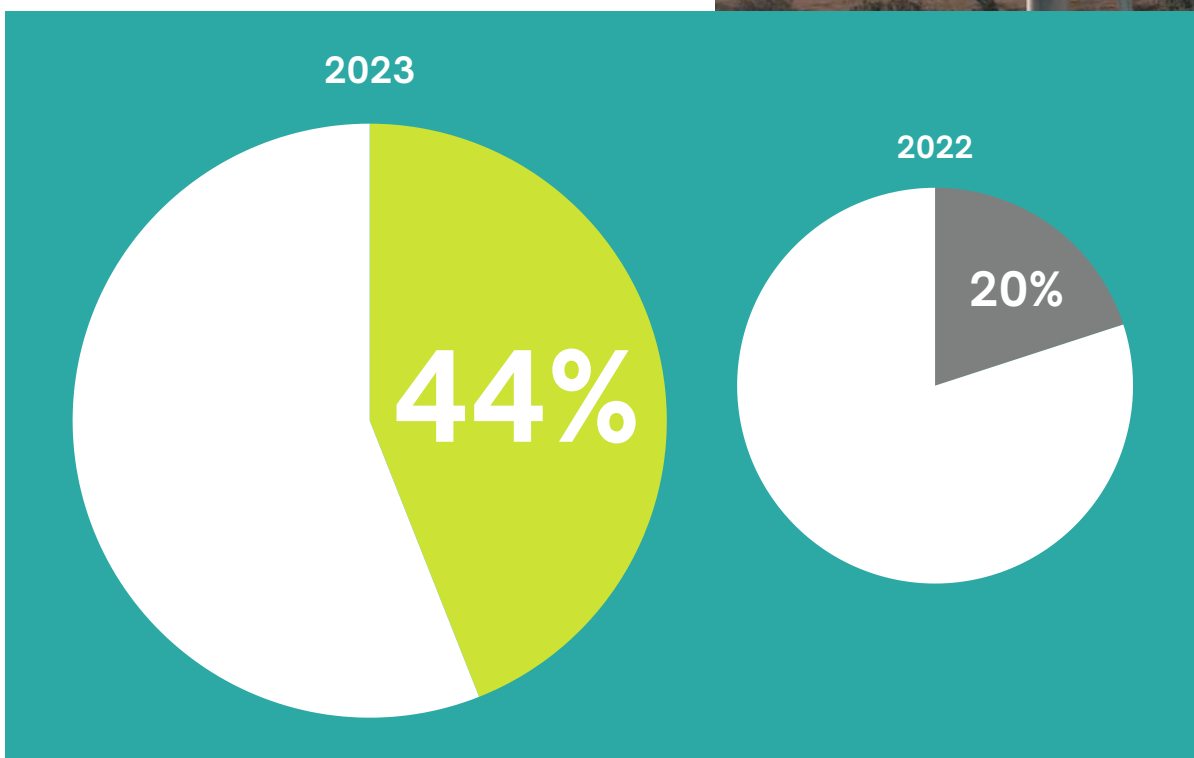

3. Strategie wdrażania ESG w badanych firmach

Wśród badanych firm w roku 2023 **blisko 44% opracowało strategię zrównoważonego rozwoju** co oznacza znaczący przyrost względem 2022 roku gdzie podobną deklarację złożyło jedynie 20% badanych przedstawicieli przedsiębiorstw.

Strategię ESG ma już 44% firm

W zakresie firm posiadających zdefiniowaną strategię ESG, najwyższy odsetek (52%), notuje się w sektorze budowlanym. Na drugiej pozycji plasują się przedsiębiorstwa z sektora handlowego, z wynikiem 51%, natomiast sektor przemysłowy zajmuje trzecią pozycję z odsetkiem na poziomie 47%. Nie stwierdzono statystycznie istotnych różnic w odsetku firm, które opracowały strategię zrównoważonego rozwoju ze względu na liczbę zatrudnionych.

Wśród firm, które opracowały strategię ESG, 55% dokonało tego samodzielnie.

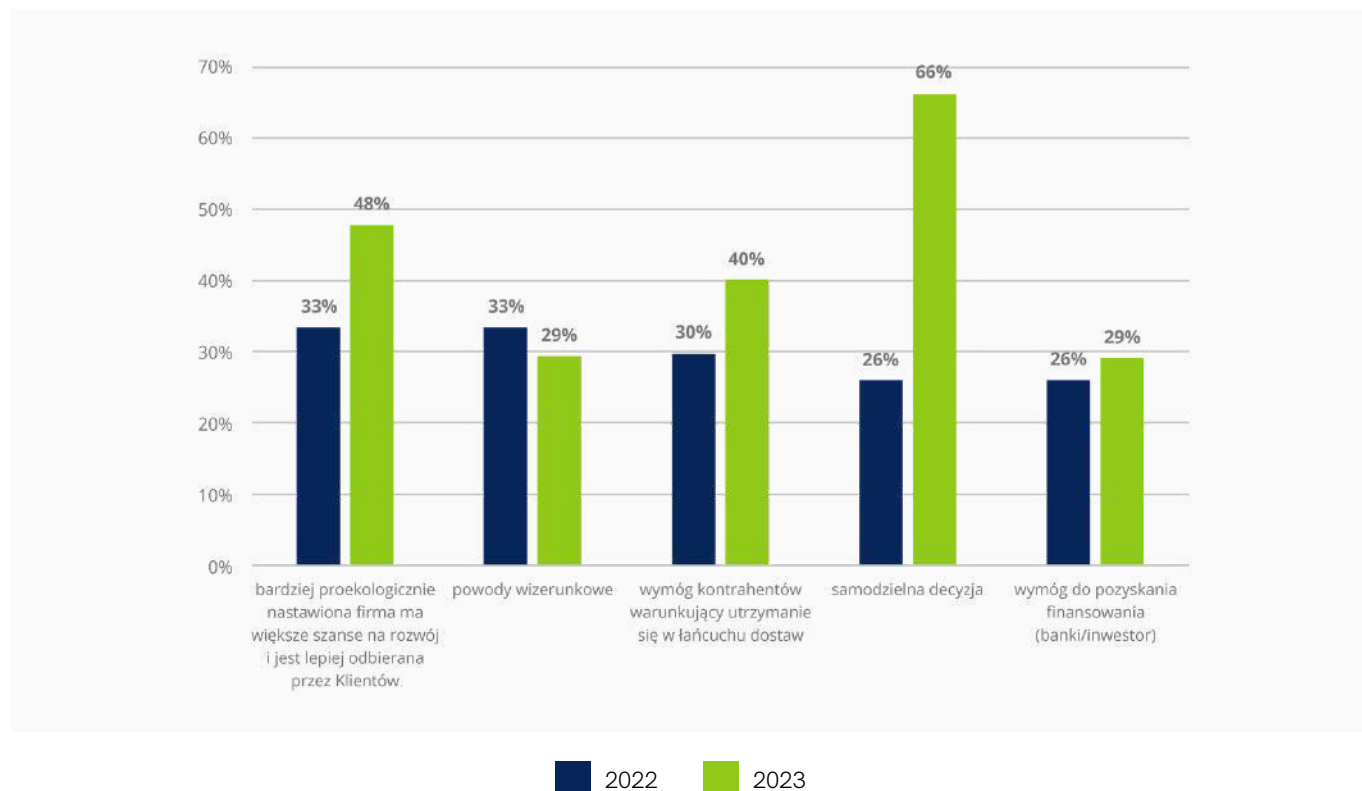
Pozostałe firmy, które nie opracowywały strategii samodzielnie, korzystały najczęściej z wyspecjalizowanych firm doradczych (74%) kancelarii prawnych (22%) oraz pomocy uczelni (13%).

W roku 2023, wśród firm, które samodzielnie opracowały strategię ESG nieco ponad 33% wdrożyło ją w praktyce, 61% obecnie znajduje się w fazie jej implementacji, zaś zaledwie 6% badanych do tej pory nie przystąpiło do wdrażania opracowanej strategii.

Wśród firm, które nie opracowały do tej pory strategii ESG blisko 50% badanych deklaruje, że w najbliższym czasie zamierza taką strategię stworzyć. Połowa z nich planuje opracować ją samodzielnie, a organizacje, które nie podejmą się tego korzystając z własnych zasobów, powierzą to zadanie firmie zewnętrznej.

W porównaniu z rokiem 2022 wzrost udział prawie wszystkich powodów wdrożenia ESG (wykres 4). **Najczęściej firmy wskazują na samodzielną decyzję, oraz wskazują, że bardziej proekologiczna firma ma większe szanse na rozwój. Widać także wyraźny wzrost udziału odpowiedzi wskazujących na wymagania kontrahentów jako powód wprowadzenia ESG.**

Wykres 4. Powody wdrożenia ESG w badanych firmach (porównanie wartości dwóch edycji badania).

Pytanie: „Jeśli Pana(i) firma zdecydowała się na wdrożenie ESG, to z jakiego powodu?”

Firmy, które wdrożyły ESG w 2022 roku wskazały, że największą barierą w implementacji strategii okazał się czynnik dotyczący zasobów ludzkich (26%). Obecne badanie prezentuje nowy obraz wyników dotyczących przeszkód związanych z wdrażaniem strategii ESG (wykres 5).

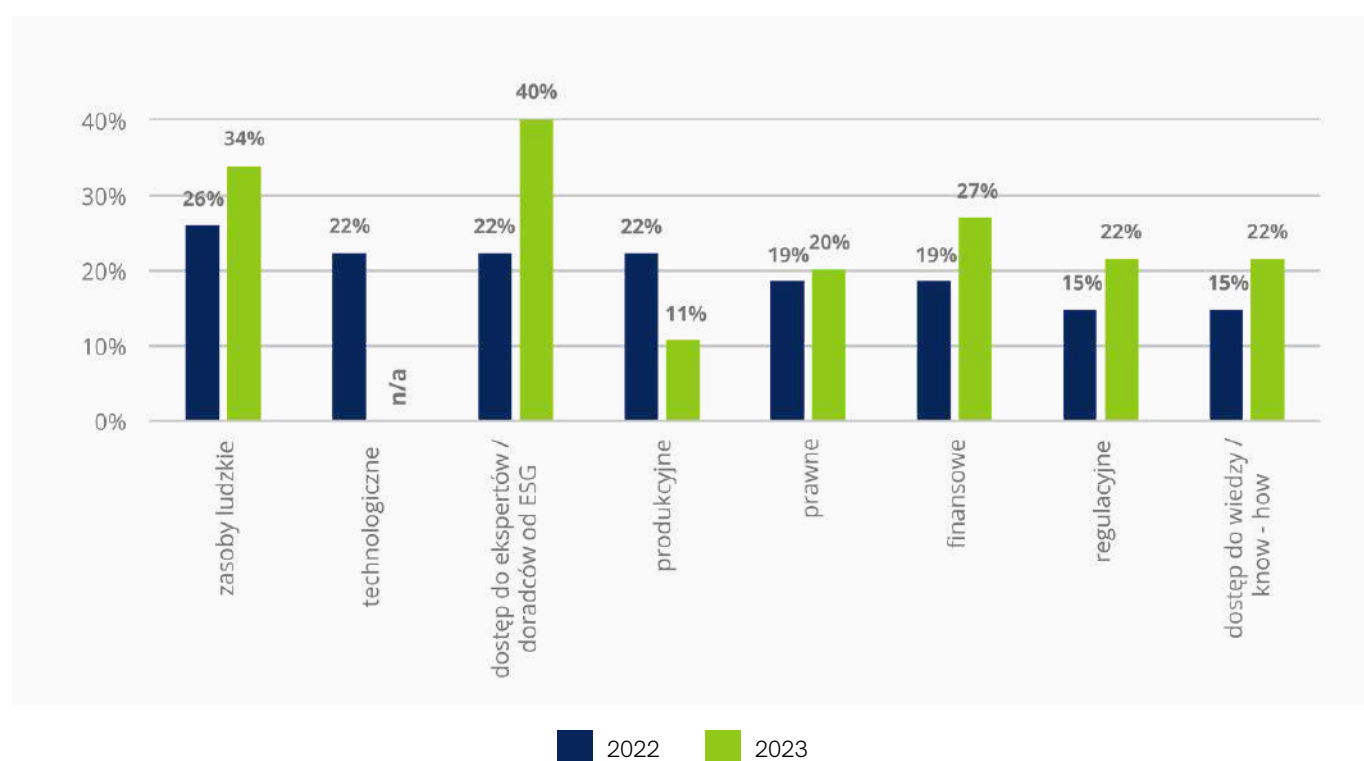
Porównując wyniki obu edycji badania należy zwrócić przede wszystkim uwagę, że ogólnie wyższy poziom wskazań wynika z bogatszych doświadczeń firm związanych z wdrażaniem strategii ESG w organizacjach.

Największym wyzwaniem we wdrożeniu ESG w organizacji okazał się niedostateczny dostęp do ekspertów i doradców w zakresie ESG (40% wskazań), brak zasobów (34%) oraz bariery finansowe (27%).

Mniejsza grupa respondentów wskazała natomiast na bariery technologiczne oraz produkcyjne. Jest to oczywiście związane z postępującą automatyzacją oraz cyfryzacją procesów.

Wykres 5. Bariery we wprowadzaniu strategii ESG (porównanie wartości dwóch edycji badania).

4. Oczekiwania kontrahentów w zakresie zrównoważonego rozwoju

45%

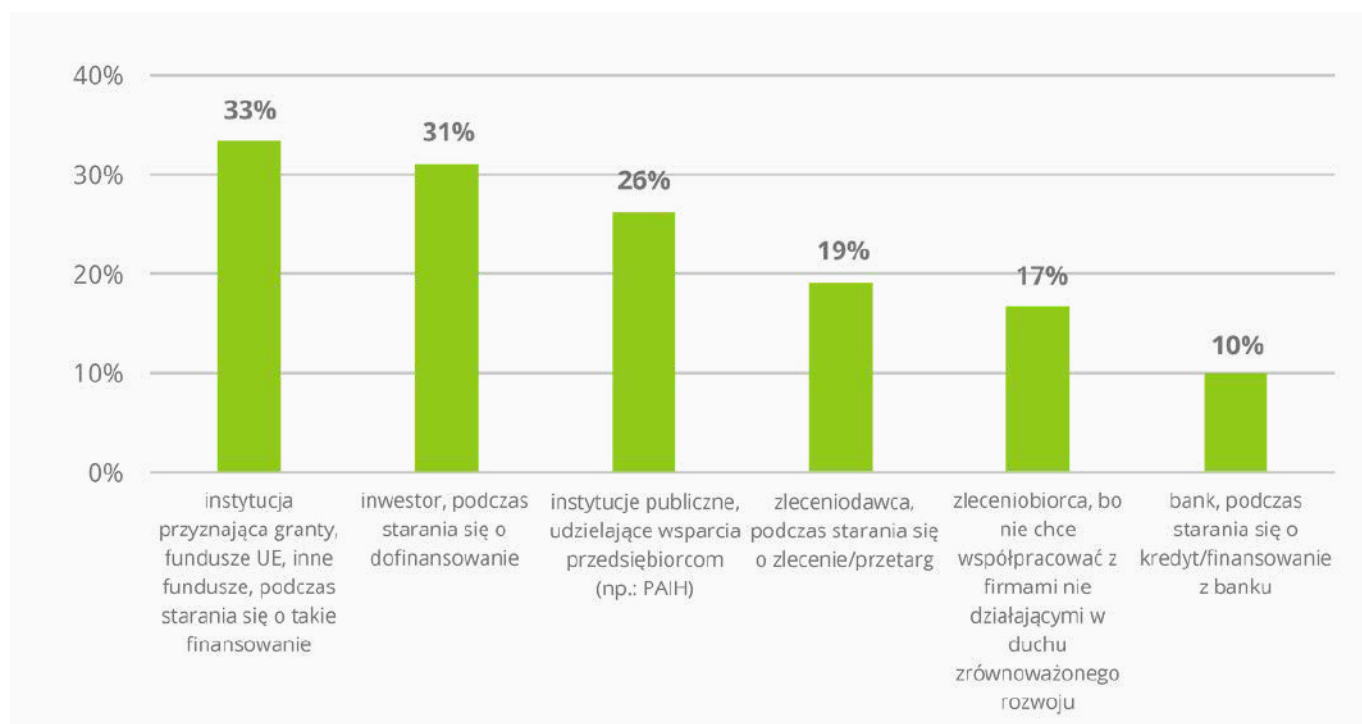
W bieżącym badaniu blisko 45% badanych przyznało, że ich firma spotkała się już z wymogiem przedstawienia kontrahentom sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju.

Jest to zdecydowanie wyższy odsetek w porównaniu z poprzednim badaniem, gdzie wyniósł on niespełna 24%. Najczęściej dotyczyło

to firm handlowych (65%) oraz przemysłowych (41%). Nieco niższe wartości zostały zarejestrowane dla firm budowlanych (36%) i usługowych (39%).

W 33% przypadków wymóg przedstawienia kontrahentom sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju był związany z oczekiwaniami instytucji przyznających granty lub fundusze UE (wykres 6). Nieco mniejszy odsetek ankietowanych wskazał wymagania inwestorów podczas starania się o dofinansowanie (31%). Najmniejszy odsetek badanych wskazał wymagania instytucji bankowej podczas starania się o kredyt lub finansowanie.

Wykres 6. Okoliczności wymagania przez kontrahentów sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju (dane z 2023 roku).

Pytanie: „W jakich okolicznościach i kto wymagał przedstawienia sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju?” N=42,

5. Problematyka ESG w firmie

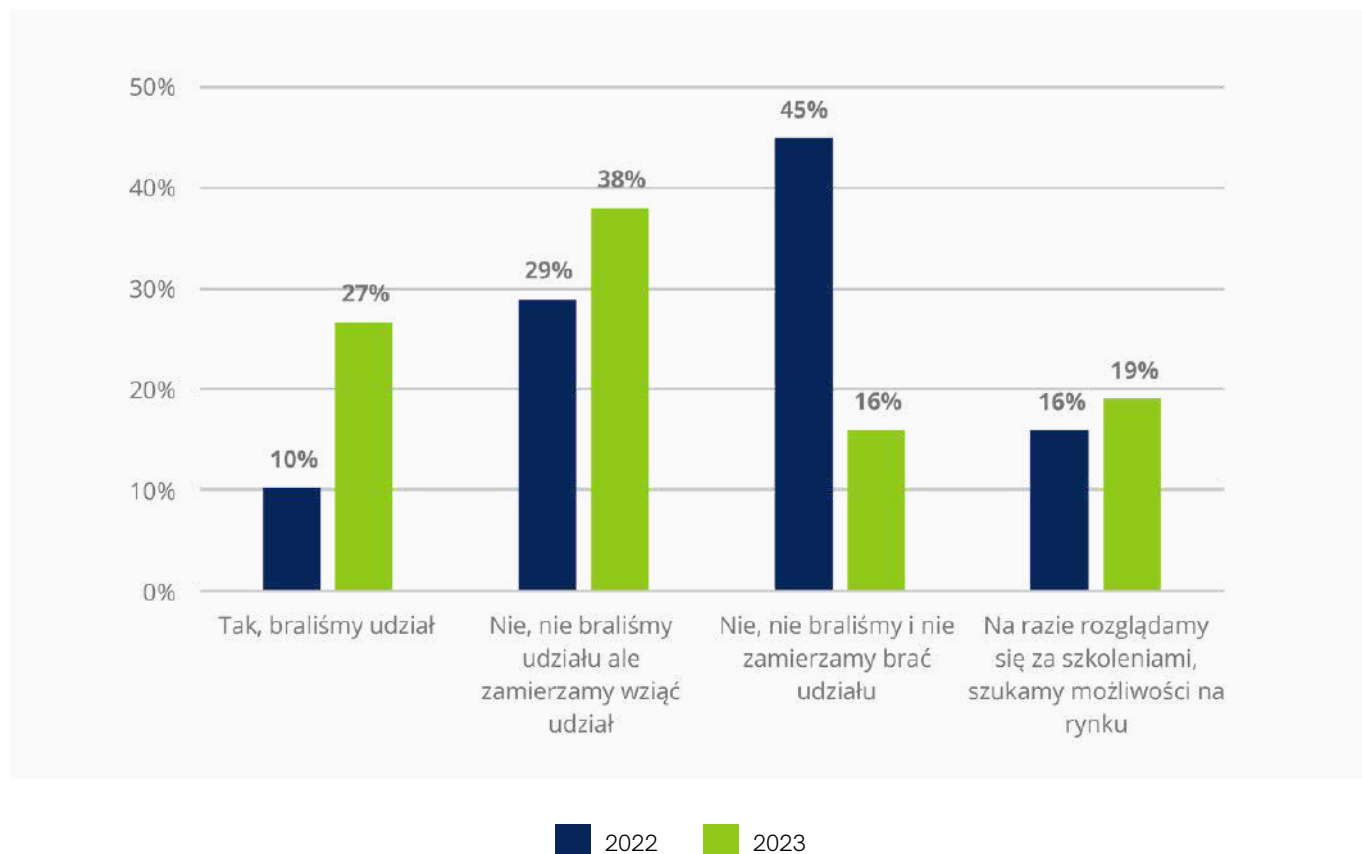
Kwestionariusz zawierał również zestaw pytań dotyczących tego, czy i w jaki sposób firmy podejmują problematykę ESG. Zapytaliśmy o to w jaki sposób firmy delegują obowiązki związane obszarem ESG w organizacji, co wiąże się z kwestią dotyczącą szkoleń w tym obszarze.

Porównując wyniki z obu edycji badania możemy zauważyć wyraźny wzrost udziału firm, które brały udział w szkoleniach poświęconych problematyce ESG (wzrost z 10% do 27%), a także deklarują chęć udziału w takich szkoleniach (wykres 7). Zmiany wskazują

na rosnące zainteresowanie ESG oraz konieczność poszerzenia wiedzy w tym obszarze. Deklaracja udziału w szkoleniach przekłada się również na zrozumienie wagi obszaru ESG dla przyszłości funkcjonowania firm na rynku.

Dodatkowe pytanie dotyczyło tematyki szkoleń oraz organizatora. Badani wskazywali, że były to głównie szkolenia organizowane przez firmy zewnętrzne, a tematyka najczęściej dotyczyła zagadnień związanych z obszarem ładu korporacyjnego, czy mobbingiem.

Wykres 7. Udział w szkoleniach dotyczących ESG (porównanie wartości dwóch edycji badania).

Pytanie: „Czy Pana(i) firma brała udział lub zamierza wziąć udział w szkoleniach dotyczących zagadnień ESG, zrównoważonego rozwoju, śladu węglowego?”

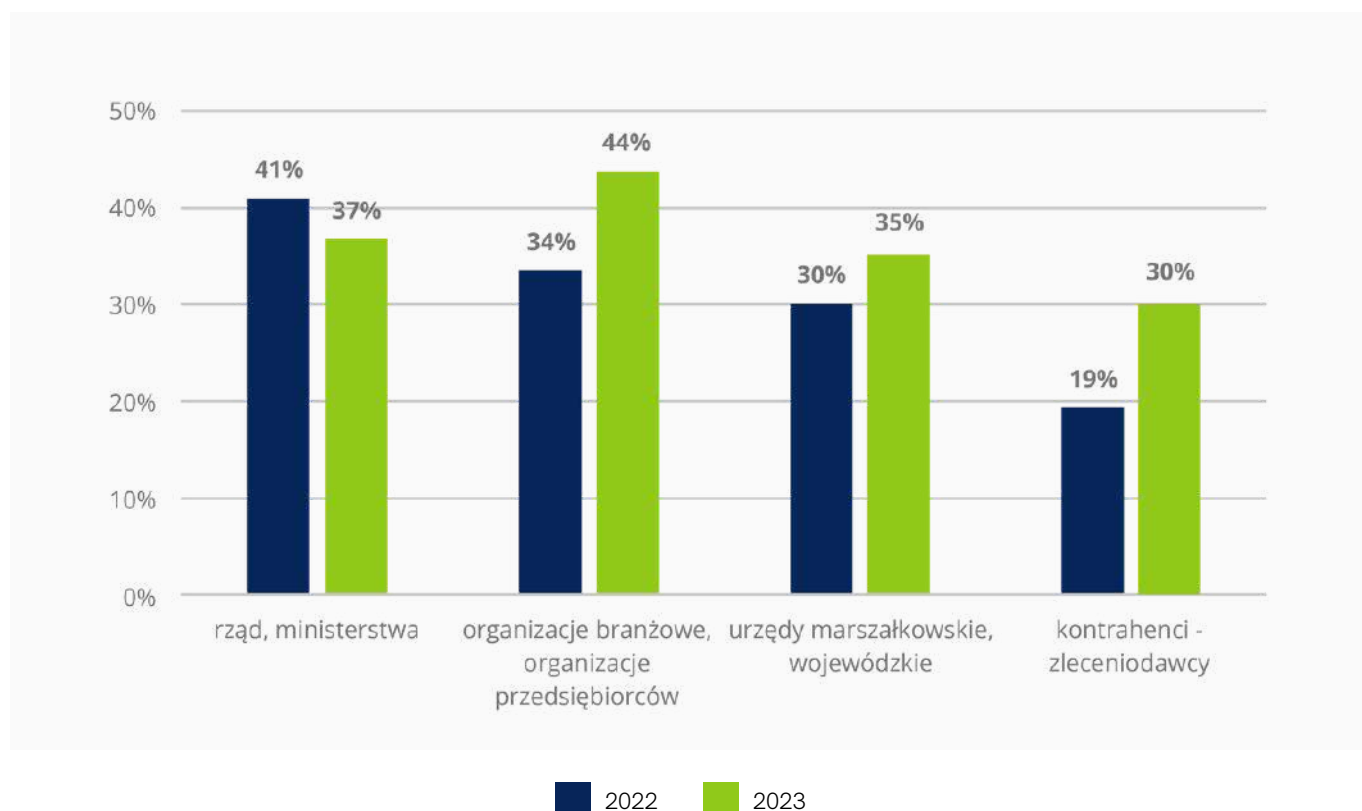
W roku 2023 blisko połowa ankietowanych przyznała, że w ich firmie jest osoba zajmująca się tematyką zrównoważonego rozwoju lub ESG. Oznacza to zdecydowany wzrost w porównaniu z wartością dla roku 2022 gdzie analogiczny odsetek wyniósł jedynie 22%.

Osoby zajmujące się problematyką ESG są najczęściej zatrudnione na stanowiskach kierowniczych, ale nie związanych bezpośrednio z tym obszarem. Jedynie w kilku przypadkach było to stanowisko utworzone specjalnie do tego celu. W pozostałych respondenci wskazywali, że osoby te mają inne obowiązki a zagadnienie ESG jest dla nich dodatkowym obciążeniem.

W firmach, w których dotąd nie było wyznaczonej osoby zajmującej się ESG, 35% badanych wskazało, że organizacja zamierza zatrudnić pracownika, który będzie odpowiedzialny za ten obszar. Jest to zdecydowanie więcej wskazań, niż w pierwszej edycji badania, gdzie analogiczny odsetek wyniósł jedynie 15%.

W raporcie wyłania się jasny obraz oczekiwań respondentów w kwestii wsparcia w obszarze ESG (wykres 8). **Tegoroczna edycja badania ujawniła, że największe nadzieje kierują oni w stronę organizacji branżowych, stowarzyszeń i organizacji przedsiębiorców (44% wskazań).** Zauważalny jest również znaczący wzrost odsetka respondentów wskazujących na wzrastające oczekiwania w zakresie wsparcia w obszarze ESG ze strony kontrahentów i zleceniodawców (skok z 19% w roku 2022 na obecne 30% w 2023 roku).

Wykres 8. Oczekiwania respondentów co do wsparcia w procesie dostosowywania firm do zasad ESG (porównanie wartości dwóch edycji badania).

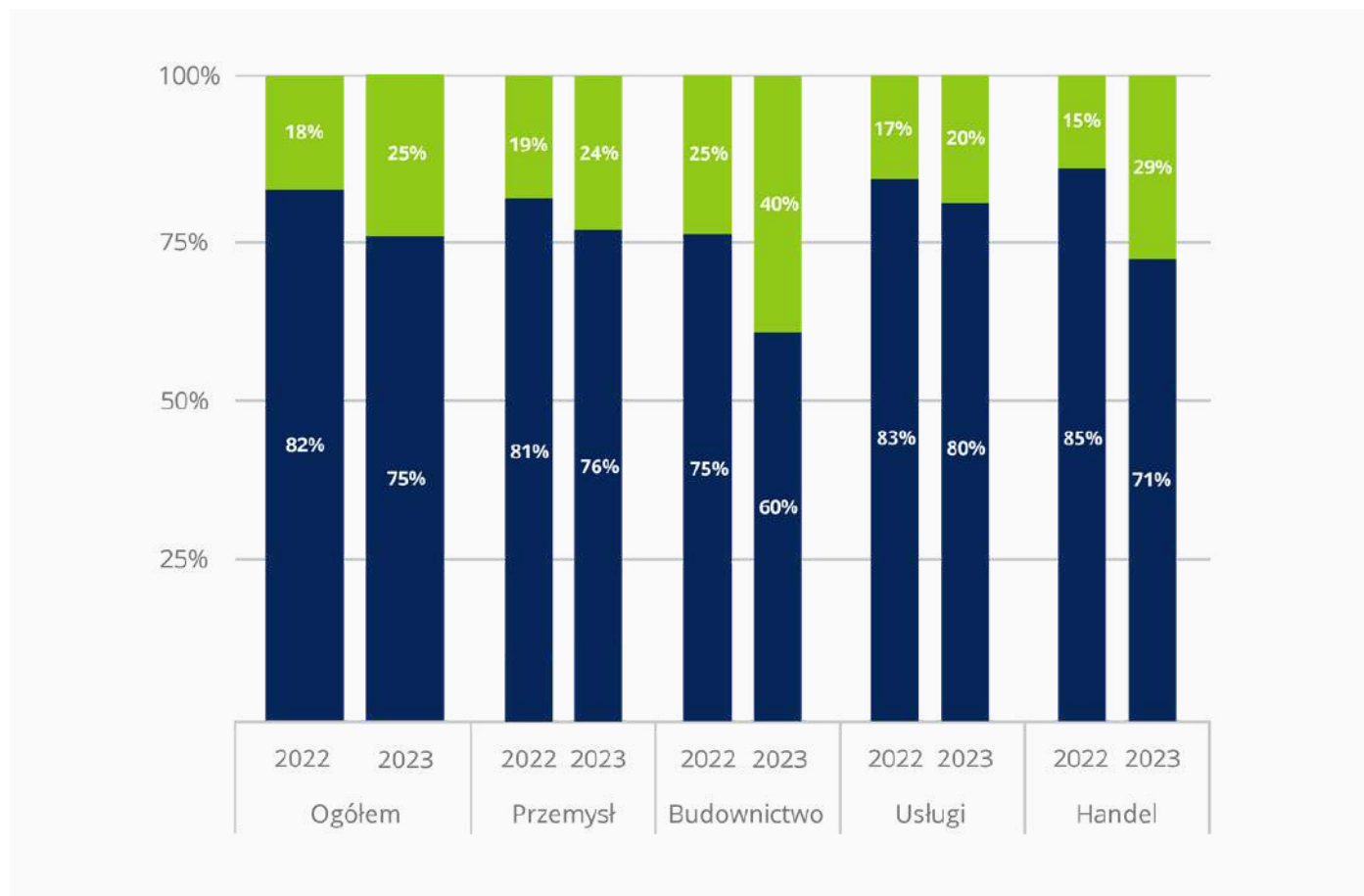
Pytanie: „Od kogo oczekujecie Państwo wsparcia w procesie dostosowywania firm do zasad ESG?”

6. Koszty wprowadzenia ESG

Podobnie jak w 2022 roku, zdecydowana większość badanych nie jest w stanie oszacować kosztów związanych z dostosowaniem się do wymogów ESG (wykres 9). Jeśli spojrzymy na zagadnienie

z podziałem na branże, wyjątek stanowi sektor budowlany. 40% respondentów wskazuje, że potrafi oszacować koszty wdrożenia strategii ESG, co stanowi aż 15% wzrost w porównaniu do ubiegłego roku.

Wykres 9. Znajomość szacunkowych kosztów dostosowania firmy do zasad ESG w zbiorowości badanych (porównanie wartości dwóch edycji badania).

■ Tak, wiemy mniej więcej
 ■ Nie, nie wiemy

Pytanie: „Czy na tę chwilę Pana(i) firma wie już jakie będzie musiała ponieść koszty, aby dostosować się do wymogów ESG, a będąc w tańcuchach dostaw do wymogów zlecniodawców?”

Wśród respondentów, którzy potrafili określić koszty dostosowania się do wymogów ESG blisko połowa wskazała, że proces ten będzie wymagał poświęcenia około 15% przychodów.*

*Jest to taka sama wartość, jak ta zarejestrowana w roku 2022.

W bieżącym badaniu respondenci najczęściej wskazywali zmiany strukturalne oraz wdrożenia jako elementy ESG które pochłoną największą część budżetu (po 42%). Nieco niższy odsetek respondentów wskazał inwestycje (29%).

27%

już 27% badanych deklaruje, że wzięto udział w szkoleniu dotyczącym ESG. W poprzedniej edycji badania było to 10%.

7. Ogólny stosunek do problematyki ESG

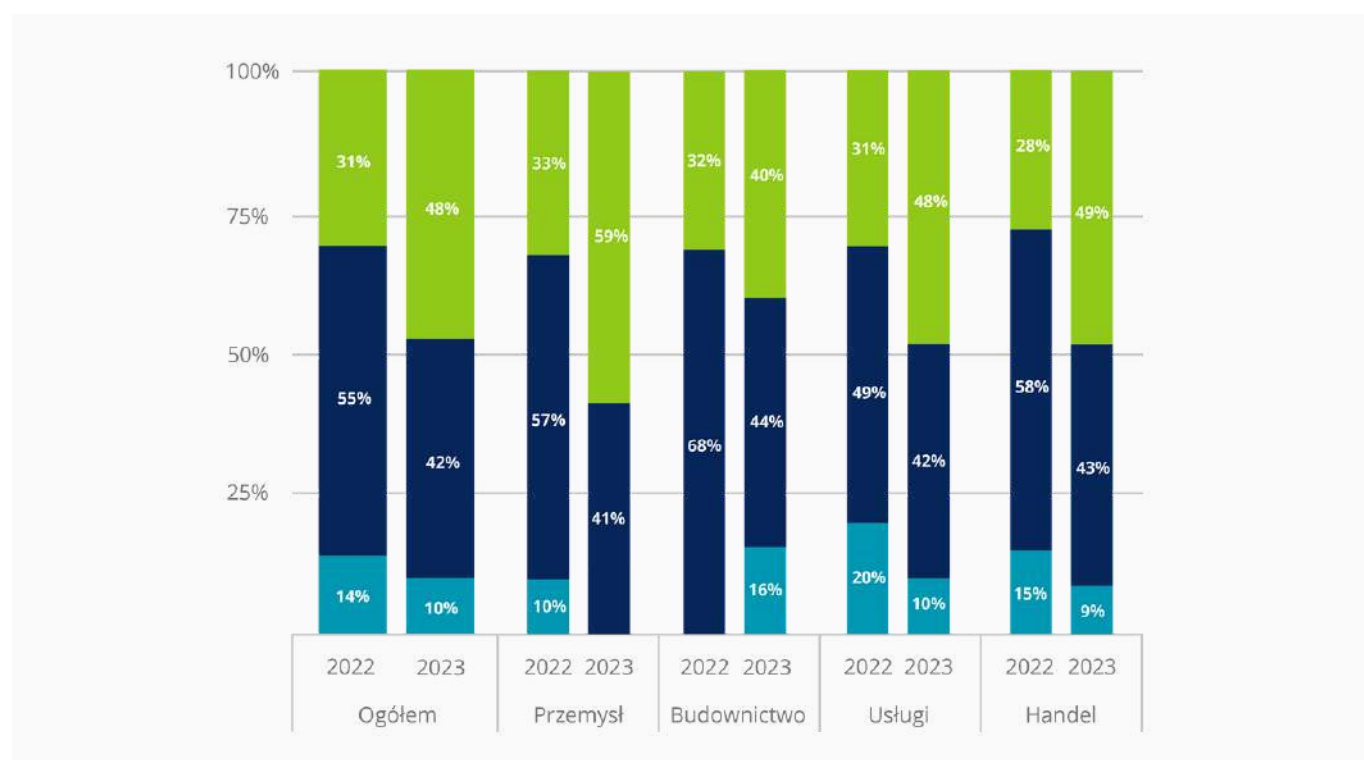
W badaniu, podobnie jak w roku 2022, zadaliśmy zestaw pytań mających na celu określenie ogólnego stosunku respondentów do kwestii ESG w kontekście uwarunkowań instytucjonalnych oraz najbliższej przyszłości (wykres 10).

Wyraźnie rysuje się tendencja wzrostowa wśród respondentów, którzy deklarują, że w najbliższej przyszłości pozyskanie finansowania stanie się uzależnione od przedstawienia sprawozdania

dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju. W 2022 roku zaledwie 31% ogółu respondentów zgadzało się z tym stwierdzeniem, podczas gdy w roku 2023 jest to już prawie połowa respondentów.

Wzrost świadomości w tym obszarze zauważalny jest w każdej z badanych branż, przy czym największą liczbę wskazań obserwujemy w sektorach przemysłowym, usługowym oraz handlowym.

Wykres 10. Stosunek badanych do stwierdzenia: „W niedalekiej przyszłości pozyskanie finansowania z banków i od inwestorów instytucjonalnych oraz prywatnych na inwestycje będzie uzależnione od sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju” (porównanie wartości dwóch edycji badania).

■ Zdecydowanie i raczej się zgadzam
 ■ trudno powiedzieć
 ■ Zdecydowanie i raczej się nie zgadzam

Respondenci zostali także poproszeni o ocenę dyrektywy unijnej dotyczącej wdrożenia ESG (wykres 11). Jeszcze rok temu badani najczęściej wskazywali, że dyrektywa nie przyniesie zmian, przy czym szczególny sceptycyzm prezentowali przedstawiciele sektora przemysłowego. Firmy z tej branży również najczęściej wskazywały, że unijna dyrektywa stanowi zagrożenie dla rentowności firm.

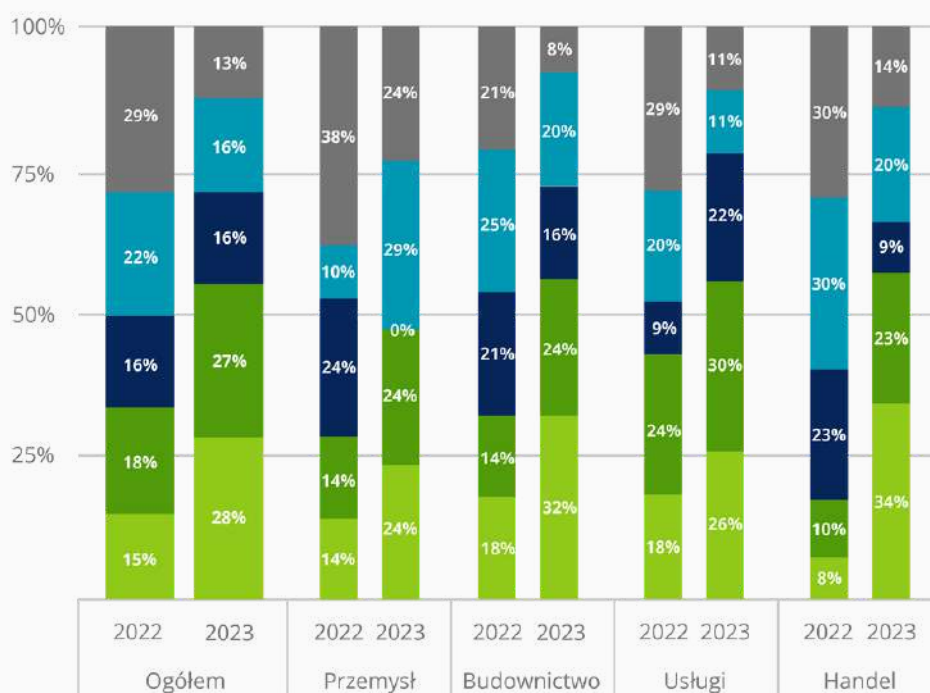
Z jednej strony na to, by docelowo biznes był bardziej zielony, energooszczędny i nowoczesny, a z drugiej upatrując w ESG ogromnych możliwości wizerunkowych. Uzasadniając swoje opinie w pytaniu otwartym respondenci często wskazywali, że jest to związane z ogólniejszym trendem – klienci poszukują ekologicznych produktów oraz zwracają się w kierunku firm odpowiedzialnych społecznie. Badani zdają sobie również sprawę z faktu uzależnienia pozyskiwania źródeł finansowania od wprowadzania ESG. Pojawiały się również wyjaśnienia odwołujące się do wpływu prowadzenia działalności gospodarczej na środowisko naturalne.

Największą zmianę w postrzeganiu ESG jako szansy na rozwój organizacji można zaobserwować w branży handlowej (57% wskazań w 2023 roku do 18% w roku 2022) oraz budowlanej (wzrost z 32% w roku 2022 do 56% w roku 2023).

55%

Rok 2023 przyniósł znaczące zmiany, aż 55% badanych postrzega ESG jako szansę (w 2022 roku tylko 33% respondentów).

Wykres 11. Stosunek badanych do stwierdzenia: „Jak Pan(i) ocenia nową dyrektywę unijną dotyczącą wdrożenia zasad ESG i wymuszone przez tę dyrektywę zmiany?” (porównanie wartości dwóch edycji badania).

Moim zdaniem nic się nie zmieni

Jest szansą, bo daje to ogromne możliwości wizerunkowe, klienci lubią ekologiczne produkty i firmy odpowiedzialne społecznie

Jest zagrożeniem, gdyż brakuje wiedzy, ekspertów, a firmy nie mają kapitału na takie zmiany

Jest szansą, by docelowo biznes był bardziej zielony, energooszczędny, nowoczesniejszy

Jest zagrożeniem, gdyż koszty wdrożeń i zmiany mogą sprawić, że biznes upadnie, będzie mniej rentowny przez najbliższe lata

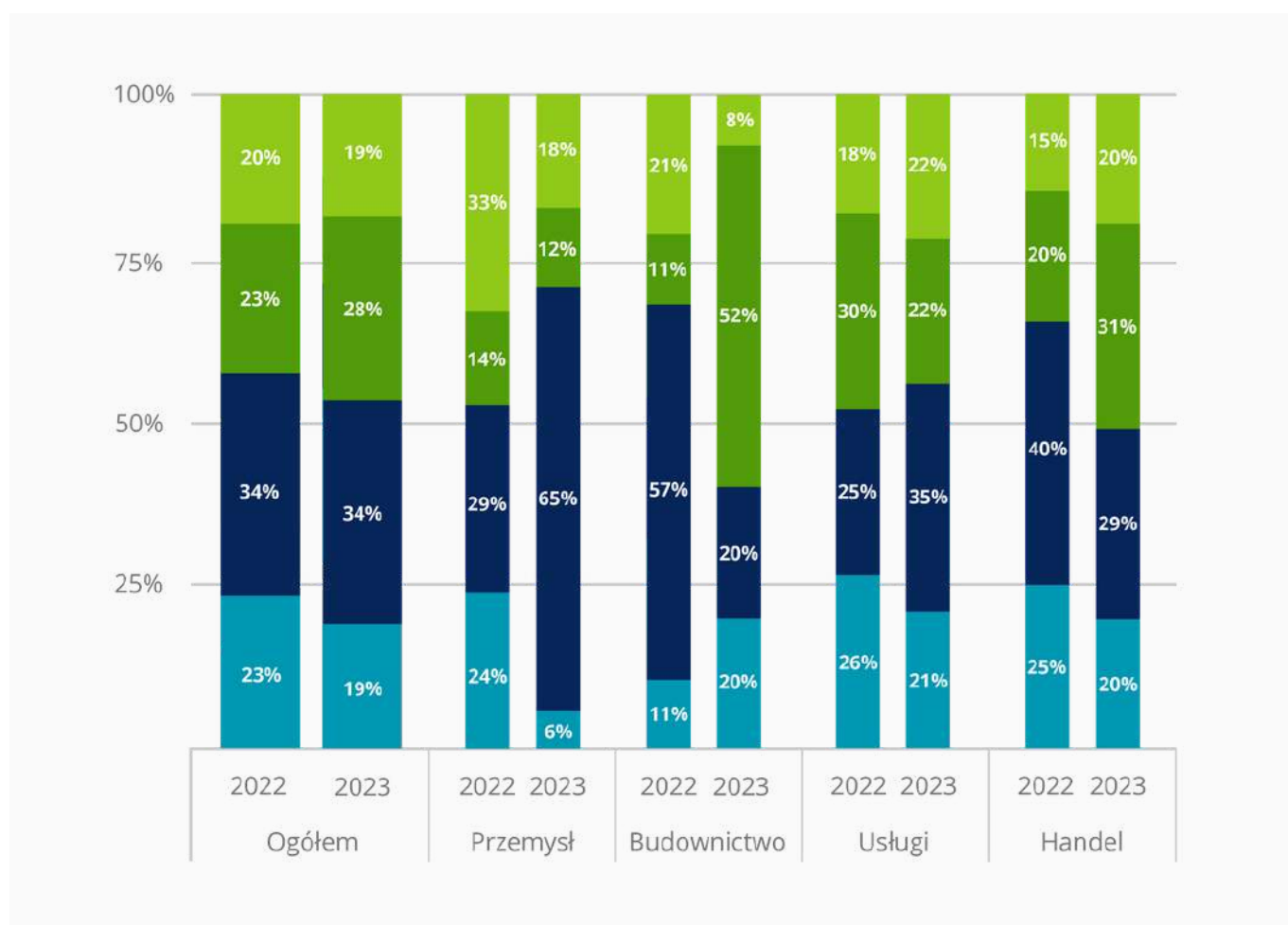
Przedstawiciele firm zostali także poproszeni o ocenę stopnia w jakim obecna sytuacja geopolityczna i gospodarcza wpływa na wdrażanie elementów związanych ze zrównoważonym rozwojem (wykres 12).

Przyglądając się odpowiedziom uczestników w obu edycjach badania, trudno zaobserwować znaczące zmiany w tym kontekście. Można nawet stwierdzić, że ogólna ocena wpływu obecnej sytuacji geopolitycznej i gospodarczej jest nieco mniej optymistyczna niż w roku 2022. Szczególnie widoczne jest to w branży

przemysłowej, gdzie 65% respondentów postrzega obecny stan jako trudny oraz w branży budowlanej, gdzie ponad połowa respondentów deklaruje konieczność przesunięcia inwestycji związanych z ESG w czasie.

Nieco lepsze nastroje panują w branży handlowej i usługowej choć i tam wysoki odsetek badanych wskazał na potencjalne trudności przy wprowadzaniu strategii ESG spowodowane przez obecny stan.

Wykres 12. Stosunek badanych do stwierdzenia: „Czy obecna sytuacja geopolityczna, gospodarcza, związana ze wzrostem kosztów ma wpływ na wdrażanie elementów związanych ze zrównoważonym rozwojem?” (porównanie wartości dwóch edycji badania).

■ Nie, wszystko idzie zgodnie z planem, będziemy i tak wdrażać elementy ESG

■ Tak, to dodatkowe koszty i tak sytuacja jest trudna

■ Planowaliśmy nowe inwestycje, w świetle obecnej sytuacji rynkowej musimy je przesunąć w czasie

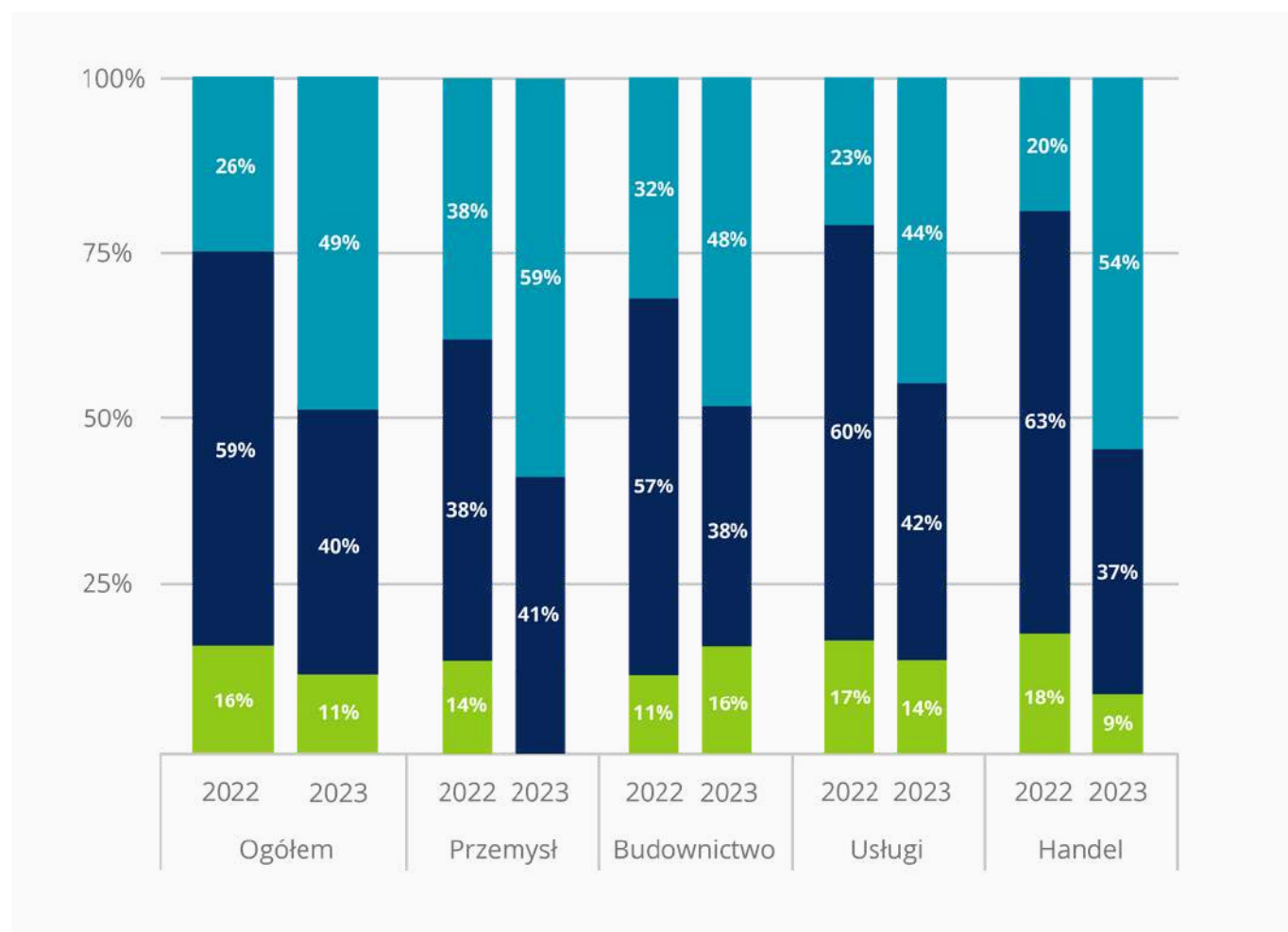
■ Tak, koszty mocno rosną, rynek jest nieprzewidywalny, ESG tylko nas dobije

W badaniu zawarto także pytanie o to czy w przyszłości współpraca z korporacjami będzie uzależniona od sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju (wykres 12). **W zestawieniu z badaniem z poprzedniego roku wyraźnie widać znaczący skok w odpowiedziach typu „zgadzam się” i „zdecydowanie zgadzam się” (od 26% w 2022 roku do 49% w roku 2023).** To jasny sygnał rosnącego zrozumienia i docenienia kwestii związanych z ESG. Świadczy to o narastającym przekonaniu, że w najbliższej przyszłości uwzględnienie tych zagadnień w strategii rozwojowej firm stanie się coraz bardziej kluczowe.

Zmianę nastawienia można dostrzec we wszystkich analizowanych branżach, największy jednak w branży przemysłowej (zmiana sumy odpowiedzi twierdzących z 38% na 59%) oraz handlowej (zmiana z 20% na 54%).

Rezultat ten świadczy o rosnącym znaczeniu w świadomości respondentów, wprowadzania elementów ESG w kontekście wymogów stawianych przez kontrahentów korporacyjnych. Widać wyraźnie, że zrównoważony rozwój przestaje być tylko modą a staje się kluczowym elementem dla relacji biznesowych.

Wykres 13. Stosunek badanych do stwierdzenia: „W niedalekiej przyszłości współpraca z korporacjami będzie uzależniona od sprawozdania dotyczącego śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju” (porównanie wartości dwóch edycji badania).

■ Zdecydowanie i raczej się nie zgadzam
 ■ trudno powiedzieć
 ■ Zdecydowanie i raczej się zgadzam

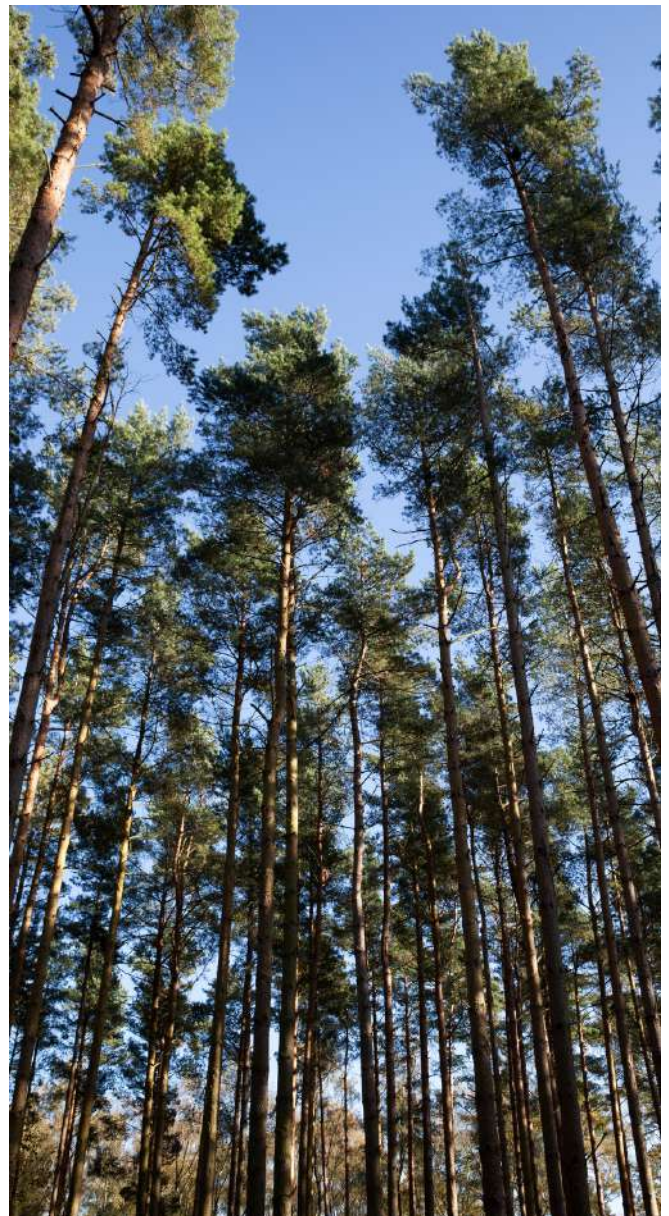
Podsumowanie

Już tylko 24 proc. firm nie potrafi rozszyfrować zagadnienia ESG – to najważniejszy wniosek, jaki płynie z badania przeprowadzonego przez firmę Quality Watch na potrzeby Ogólnopolskiego Raportu ESG – Szanse i Ryzyka. Pytanie to zadaliśmy w trzecim kwartale 2023 roku. W porównaniu z poprzednią edycją raportu wzrost świadomości w zakresie ESG jest ogromny! Rok wcześniej ponad połowa firm nie wiedziała jeszcze, co to jest ESG.

Niemal połowa osób, które wzięły udział w badaniu uważa, że ESG będzie się rozwijać. W ubiegłym roku takiego zdania było 31 proc. respondentów. Wzrost zanotowano także wśród firm, które opracowały strategię zrównoważonego rozwoju (44 proc. w stosunku do 20 proc. w poprzednim badaniu). Ponad połowa firm strategię opracowało samodzielnie (55 proc.).

Nadal największą barierą we wdrażaniu ESG są nadal zasoby ludzkie (wzrost do 34 z 26 proc.) oraz dostęp do ekspertów (wzrost do z 22 do 44 proc.).

W tegorocznej edycji badania blisko 45 proc. respondentów przyznaje, że ich firma już musiała przedstawić kontrahentom sprawozdanie dotyczące śladu węglowego i zrównoważonego rozwoju, co stanowi znaczny skok w porównaniu z niespełna 24 proc. w poprzednim badaniu.

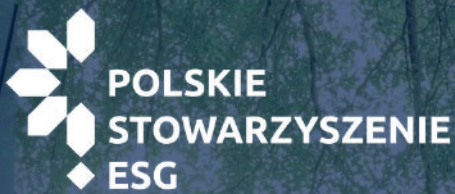

Kolejnym aspektem, w którym widać zdecydowany wzrost w porównaniu do ubiegłego roku jest obecność w firmie dedykowanej osoby zajmującej się kwestiami zrównoważonego rozwoju lub ESG (wzrost wskazań z 22 do 49 proc.). Zazwyczaj osoba ta zajmuje stanowiska kierownicze lub managerskie, a kwestie ESG są dla niej dodatkowym obowiązkiem.

Wciąż firmom trudno oszacować koszty związane z transformacją, niektórzy prognozują, że proces wdrażania ten pochłonie nawet 15 proc. przychodów.

Cieszy fakt, że ponad połowa respondentów, niezależnie od sektora, widzi w ESG szansę, co jest wyraźnym wzrostem w porównaniu z poprzednią edycją badania, gdzie wartości te wynosiły średnio 30 proc.!

Dobre praktyki w zakresie ESG

Ogólnopolski
Raport ESG
“Szanse i ryzyka”

Bank **Gospodarstwa** Krajowego

Misją BGK jest wspieranie zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego Polski. Działania ESG stanowią więc integralny element naszej strategii na lata 2021-2025.

W 2023 roku stworzyliśmy ofertę dla przedsiębiorstw wspierającą zrównoważone inwestycje oraz przygotowaliśmy wspólnie z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) szkolenie dla małych i średnich przedsiębiorstw „Zrównoważony rozwój w MŚP” dostępny na platformie Akademia PARP.

Oferta wspierające zrównoważone inwestycje

Wychodzimy do przedsiębiorców z ofertą preferencyjnego finansowania, które ma wspierać zrównoważone inwestycje. Z kredytu inwestycyjnego i powiązanego z nim kredytu obrotowego na VAT mogą skorzystać ci przedsiębiorcy, którzy spełnią kryteria techniczne określone przez bank.

Oferta finansowania wspierającego zrównoważone inwestycje wiąże się m.in. z brakiem prowizji za udzielenie kredytu i niższą marżą.

Oferta dotyczy aż 16 rodzajów takich projektów, m.in.: zakupu pojazdów transportu miejskiego, inwestycji w sieć wodnokanalizacyjną, budowy i modernizacji instalacji do odzysku fosforu, zakupu pojazdów do selektywnego zbierania i transportu odpadów niebezpiecznych przed przetworzeniem oraz budowy i montażu instalacji fotowoltaicznej. [Więcej o ofercie.](#)

Szkolenie „Zrównoważony rozwój w MŚP”

Jako bank rozwoju chcemy odegrać znaczącą rolę w popularyzowaniu wiedzy dotyczącej ESG – szkolenie „Zrównoważony rozwój w MŚP” jest dla nas pierwszym krokiem na tej drodze.

Wiemy, że świadomość i wiedza w temacie wpływu przedsiębiorstwa na środowisko naturalne i społeczeństwo jest obecnie wśród MŚP ograniczona i powierzchowna. Kolejnym wyzwaniem jest niedostępność polskojęzycznych i praktycznych z punktu widzenia MŚP źródeł wiedzy.

Tymczasem rola małych i średnich przedsiębiorstw w transformacji polskiej gospodarki w kierunku niskoemisyjności, zasobooszczędności oraz budowania pozytywnego wpływu społecznego jest fundamentalna. Według PARP małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią 99% wszystkich polskich przedsiębiorstw oraz mają 72% udział w wytwarzaniu PKB.

Szkolenie [“Zrównoważony rozwój w MŚP”](#)

POLSKA AGENCJA INWESTYCJI I HANDLU

Jesteśmy pierwszym punktem kontaktu dla eksporterów i inwestorów, działającym na kilkudziesięciu rynkach świata. Doradzamy bezpłatnie na rzecz rozwoju i promocji polskiej przedsiębiorczości.

Naszą misją jest zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do kraju oraz zasięgu i dynamiki umiędzynarodowienia polskich przedsiębiorstw. Działamy zarówno w Polsce, jak i poprzez sieć Zagranicznych Biur Handlowych (ZBH).

Działamy na kilkudziesięciu rynkach świata

Promujemy rodzime produkty i usługi za granicą, dbamy o rozpoznawalność polskich marek, budujemy wizerunek Marki Polskiej Gospodarki. Sprawiamy, że Polska kojarzy się z otwartością, kreatywnością i innowacyjnością.

20+

lat doświadczenia

70+

rynków

150+

ekspertów na świecie

Anna Kaczmarek

Dyrektorka Departamentu
Komunikacji Partnerstwa
i Promocji PAIH

ESG to nie tylko wymóg raportowania nałożony przez regulacje UE, który dla wielu przedsiębiorców wciąż wydaje się odległy. Na całym świecie już teraz jedną z pierwszych rzeczy, o jakie pytają partnerzy biznesowi jest strategia zrównoważonego rozwoju. Firmy, które nie są w stanie przedstawić raportów w tym zakresie, na wielu rynkach nie będą miały szans znaleźć odbiorców dla swoich produktów i usług. Wiele osób wciąż nie wie, od czego zacząć? Jak wdrożyć je we własnej firmie? Czy

właściwie jest ESG? W kolejnych edycjach programów rozwojowych dla przedsiębiorców będziemy z udziałem ekspertów edukować przedsiębiorców ale też dzielić się doświadczeniami z własnej działalności w praktyce i z działalności zagranicznych biur handlowych pokazując perspektywę międzynarodową. Jesteśmy by wspierać przedsiębiorców, i ułatwiać im podbijanie światowych rynków w odpowiedzialny sposób!

E

Jesteśmy w trakcie optymalizacji procesu cyfrowego obiegu dokumentów, we wspólnych przestrzeniach światła działają na czujniki ruchu. Tam, gdzie nie możemy dotrzeć komunikacją zbiorową- jeździmy wynajętymi autami z napędem hybrydowym.

S

69,7% kadry dyrektorskiej PAIH to kobiety! Wspieramy też organizacje podnoszące kompetencje właśnie wśród kobiet. Pracujemy hybrydowo w systemie 3/2. Regularnie badamy satysfakcję pracowników oraz ich opinie na temat atmosfery w pracy. Dajemy równy dostęp do szkoleń, jesteśmy organizacją wielokulturową i wielopokoleniową dlatego polityka inkluzywna jest bardzo ważna w naszej organizacji.

G

Mamy wypracowany kodeks etyczny, procedurę antymobingową. Zbieramy informacje o regulacjach i dobrych praktykach zrównoważonego rozwoju obowiązujących na całym świecie. Edukujemy przedsiębiorców, pokazując korzyści z wynikające z wdrażania ESG. Wspieramy organizacje promujące zrównoważony biznes. Jesteśmy na etapie budowania strategii zrównoważonego rozwoju w całej organizacji

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

CONSULTING

WWW.PAIH.GOV.PL

UL.KRUCZA 50
00-025 WARSZAWA

DEKRA jest globalnym ekspertem na rynku certyfikacji systemów zarządzania, w TOP 3 firm z sektora TIC (ang. Testing, Inspection, Certification sector) działających w Polsce, z jasną, ambitną wizją bycia partnerem dla bezpiecznego i zrównoważonego świata.

DEKRA Certification Sp. z o.o.
ul. Legnicka 48 H, 54-202 Wrocław
biuro.wroclaw@dekra.com
@dekra-certyfikacja.com.pl
in dekra-certyfikacja-pl

WIZJA 2025

Będziemy
**globalnym
partnerem**
dla
bezpiecznego
i
**zrównoważonego
świata**

Działając od niemal 100 lat na świecie – i od ponad 20 lat w Polsce – DEKRA stawia obecnie na dynamiczny rozwój usług z zakresu cyberbezpieczeństwa i zarządzania ciągłością działania, oraz na usługi wspierające zrównoważony rozwój organizacji i elektromobilność.

DEKRA zapewnia kompleksowe wsparcie w audytach i rozwoju zrównoważonych praktyk. Certyfikacja systemów zarządzania z obszarów ESG pozwala ocenić zgodność z normami m.in. ISO 14001, ISO 50001, ISO 45001 i określić obszary do doskonalenia.

DEKRA Certification także będąc członkiem wspierającym Stowarzyszenia Polskie Forum Zarządzania Środowiskowego wspiera inicjatywy promujące rozwój systemów zarządzania środowiskowego, jak m.in. ISO 14001.

W rankingu EcoVadis 2023, DEKRA uzyskała najwyższą ocenę „Platinum” i tym samym znalazła się wśród 1% najlepszych firm w swojej kategorii

Dobre Praktyki DEKRA w 2023 r.

Jednym z celów w strategii DEKRA do 2025 r. jest zwiększenie bezpieczeństwa pracy i zmniejszenie wypadkowości pracowników o 30% (w porównaniu do 2018 r.). Organizujemy dla naszych pracowników, użytkowników auta służbowe, konkurs, w którym każdy użytkownik jest informowany o średnim indeksie Optidrive. Przesyłamy rekomendacje dotyczące bardziej ekonomicznej jazdy i mniejszego zużycia paliwa. Regularnie edukujemy i motywujemy kierowców do ograniczania kosztów paliwa i emisji CO2 oraz kreujemy praktyki bezpiecznej jazdy. Nagradzani są kierowcy, którzy wyróżniają się bezpieczną i ekologiczną jazdą.

Innym z celów w strategii DEKRA do 2025 r. jest wzrost zaangażowania społecznego i inicjatyw zrównoważonego rozwoju. We wrześniu 2023 DEKRA wzięła udział w konferencji SDGLab, gdzie przedstawiła w jaki sposób dodać do strategii eksportowej elementy wynikające z ESG i jak powiązać to z normami ISO. Z kolei na innym spotkaniu omówiono zagadnienie systemowego zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju.

DEKRA organizowała także spotkania z cyklu: „Bezpieczeństwo dzieci w ruchu drogowym”. Nasi przedstawiciele przeprowadzili lekcje z bezpiecznego poruszania się po drodze dla dzieci ze szkół, m.in. szkoły podstawowej nr 118 we Wrocławiu (prelekcję poprowadził Prezes Zarządu DEKRA Krystian Nowakowski).

W 2023 r. we współpracy z kancelarią Maruta Wachta DEKRA zorganizowała cykl webinarów PrivSec na temat ochrony danych i bezpieczeństwa informacji, m.in. o systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji ISO 27001 i bezpiecznym przetwarzaniu danych w chmurze wg ISO 27017 i ISO 27018. Z kolei miesiąc październik był dedykowany cyberbezpieczeństwu w DEKRA. Zorganizowaliśmy warsztaty dla pracowników, uświadamiające o zagrożeniach, technikach phishingu, zasadach bezpiecznego korzystania z systemów informatycznych, środkach ochrony danych i sposobach minimalizowania ryzyka cyberataków.

GS1 Polska – to organizacja, która jest jedynym, oficjalnym źródłem kodów kreskowych GS1 w Polsce. Przyjmuje firmy i organizacje z Polski i Unii Europejskiej do Systemu GS1, nadając im uprawnienia do stosowania kodów kreskowych.

Standardy GS1 wspierają raportowanie ESG

Najnowsze rozwiązanie organizacji GS1 może pomóc w raportowaniu zgodnie z dyrektywą CSRD. Globalne standardy pozwalają gromadzić i współdzielić informacje w całym łańcuchu wartości.

Proces raportowania można usprawnić, jeśli zastosuje się globalne standardy GS1. Zostały one dostosowane do nowych wymogów w taki sposób, aby Uczestnicy Systemu GS1 mogli je stosować do usprawnienia procesów biznesowych, a zwłaszcza operacji w łańcuchach dostaw.

– O tym, że to dane są walutą przyszłości, przedstawiciele biznesu wiedzą już od dawna. Osobną walutą będą dane ESG, które obecnie albo nie są zbierane i ujawniane, albo są nieporównywalne i słabej jakości. W efekcie są mało użyteczne, zarówno dla przedsiębiorstwa, które te dane zbiera, jak i dla interesariuszy – komentuje dr Marta Szymborska, Menedżerka ds. komunikacji, PR & ESG w GS1 Polska. – Jakość danych ESG i proces ich gromadzenia można ułatwić stosując standardy GS1. To globalny język biznesu, którym „mówią” 2 miliony firm w 150 krajach – podkreśla.

Taka skala wykorzystania rozwiązań GS1 pozwala wymieniać ustandaryzowane, rzetelne i kompletne dane, a przez to realnie wspierać konkretne działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i konsumentów na całym świecie.

O wykorzystaniu standardów GS1 można też przeczytać w raporcie: „Niewykorzystany potencjał. Standardy GS1 a raportowanie kwestii zrównoważonego rozwoju, zgodnie ze standardami ESRS”.

Zapraszamy na stronę:

Sprawdź, jak standardy GS1 mogą pomóc w raportowaniu ESG

Dowiedz się więcej

www.gs1pl.org

Polskie Stowarzyszenie ESG
Czerska 8/10
00-732 Warszawa

KRS: 0000976358
NIP: 7011093859
REGON: 522372996